ԺԳ. ՏԱՐԻ 3708 — (Ն. [illegible] ՅՈՒԼԻՍ 1896 — 25 ՅՈՒՆԻՍ 1896 — 25 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1314 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս
درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه
Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան ստակ ... 150
» » Վեցամսեայ » » ... 75
» » Եռամսեայ » » ... 40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք ... 56
» » Վեցամսեայ » ... 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միացեալ Ղրուշ 50
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։
Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL
[illegible]
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԿԵԱՆՔԻ ԴՊՐՈՑԸ

Կրթական ու մանկավարժական հարցերու վրայ գրուած անհատնում տեսութիւններուն, յայտնուած գաղափարներուն, եղած վէճերուն մէջէն քիչ անգամ կը մտածենք այն միւս դաստիարակութեան՝ գործնականին վրայ որ անհրաժեշտ է տղուն, պատանի հասակէն։ Գործնական՝ ոչ թէ արհեստի կամ ճարտարագործութեան իմաստով, այլ՝ ինչ ասպարէզ ալ որ պիտի ընտրէ, նոյն իսկ ամենէն վերացականը, իրական կեանքի մասին աստիճանաբար ծանօթութիւններ մըթերել անոր մտքին մէջ, որպէս զի վարժարանէն մեկնելուն՝ իրեն համար բոլորովին նոր աշխարհի մը մէջ չի գտնուի։ Ծնողքներ կան, օրինակի համար, որոնք իրենց զաւկըներուն կ՚արգիլեն ամենէն պարկեշտ վէպերու ընթերցումն իսկ ու լրագիրը տեսակ մը վարանումով կը յանձնեն անոր որ «աչքը չի բացուի», կամ երբ պիտի խօսակցին օրուան նիւթի մը, իրենց գործերուն վրայ, անոր հեռանալուն կը սպասեն։ Հարուստ դաստիարակին աւանդած դասերուն ու [illegible] տըւած կրթութեամբը կը բաւականանայ. քիչ հայրեր կան որ վախնալով մեղկ մթնոլորտի մը հետեւանքներէն, մարմնամարզի, թիավարութեան, չարքաշ զբօսանքներու վարժութիւնը տան իրենց զաւկին, ամէն դիւրութիւն ունենալով հանդերձ։ Միջակ կարողութեան տէր դասը,—քանի որ նիւթականը, անխուսափելի կերպով, դասակարգի այս զանազանութիւններն ստեղծած է,—պարտաւորուած ըլլալով դպրոցին մէջ աւանդուածովը շատանալ, իր գործին ու իր տունին միայն կը նայի, թողլով տղան՝ հաւատարիմ հետեւող մը կրթական յայտագրին, առանց բնաւ մտքէն անցընելու թէ ինքն ալ ունենալու է մեծ բաժին մը անոր տրուելիք ուղղութեանը մէջ։ Եւ այսպէս օրին մէկը իրենց առջեւ կը տեսնեն թուլամորթ պատանիներ, երիտասարդութեան սահմանագիծը, առոյգ հասակը թեւակոխելու մօտ, որոնք սակայն կեանքը կը դիտեն վարդագոյն քօղի մը ետեւէն որուն փարատումը այնքա՛ն ցնցող կ՚ըլլայ ու երբեմն այնքա՛ն աղետալի։

Ինչո՞ւ այսքան զգուշաւորութիւն. ինչո՞ւ չի սորվեցնել անոնց թէ բարիին քով չարն ալ կայ, թէ բանաստեղծութեան կուզայ կը խառնուի իրականութիւնը, թէ շատ անգամ գեղեցկին ետեւ տգեղը կը ծածկուի, կամ թէ, ինչպէս տուն մը կ՚երգէին Թէրզեանի մէկ թատերգութեան մէջ,

Ամէն ծիծաղ չէ արծաթեայ,
Ամէն ծիծաղ ալ չէ գորով։

Յարգենք, այո՛, պատանեկութեան մտքին թարմութիւնը, անոր պատրանքները, անոր լուսաւոր հակումները, անոր ոսկի երազները. բայց կազդուրիչ դեղի մը պէս որ լեղի է ու կաթիլ առ կաթիլ կը ներարկուի կամ կը մատուցուի, իրականին ըմբռնումն ալ տանք անոնց միանգամայն. ասով, ձախողութեան մը ատեն, փոխանակ դառն յուսախաբութիւն մը կրելու, պէտք եղած կորովը կը գտնէ ու փոխանակ ձեռնթափ հոսանքին յանձնուելու, կը գիտնայ վարել ինքզինքը։

Որքա՛ն երիտասարդներ կան որոնք սնանկութեան մը, հրդեհի մը, ժառանգութեան մը փճացման առջեւ, կորսուած կը համարին իրենք զիրենք. կը մոռնան թէ այդ տարիքին մէջ՝ հայրերնին դեռ նոր սկսած էր դիրք մը շինել իրեն, թէ իրենք անկից աւելի ուսեալ են, աւելի առաջացած քաղաքակրթութեան մէջ. չորս ծառան մէկէն պիտի իջեցնեն, վաճառատունը խանութի վերածեն, իրենց ունեցած պատուաւոր պաշտօնը գրական գործի մը վերածեն որ ապրին. կարելի՞ բաներ են ասոնք. ու շփոթած կը մնան, եթէ ոչ յուսահատած. Եթէ քիչ մը գիտակցութիւն ունենային աշխարհի իրերուն, կեանքի անակնկալներուն, եթէ նախապատրաստուած ըլլային ինքնօգնութեան, նիւթական աղէտ մը չի պիտի ընկճէր զիրենք. ու կեանքը պիտի վերսկսէին՝ հանդարտ համակերպութեամբ մը։ Մ[illegible]ը կը նկատենք հին բարքերու յատուկ ժամանց մը, այնպէս չէ՞, մանուկներուն համար, բայց եթէ ամփոփենք մեր մանկութեան յիշատակները, ի՜նչ աղուոր դասեր, ի՜նչ փորձառու օրինակներ պիտի գտնենք այդ [illegible]ներուն մէջ. մոխիրի վրայ նստած ընտանիք մը որ աւելի փայլուն կերպով կը վերականգնի՝ աղջկան մը խոնարհութեանը ու աշխատասիրութեանը շնորհիւ. ամէն բանէ զրկուած տղայ մը որ իր բաղդին ետեւէն կը վազէ՝ զոր կը գտնէ վերջապէս, «ինկնալով ելլալով». սովորական նիւթերն ասոնք են. խաբէութեան, ստութեան, կեղծաւորութեան տիպարներ ալ կան որոնք կը տրտմեցունեն մանկին շուրջը հաւաքուած պզտիկները, այդ պատմութիւնները լսելով, բայց կը դրոշմուին անոնց մտքին մէկ անկիւնը, օր մը յիշեցունելու համար անոնց որ չի խաբուին։

Ո՞վ չի սիրեր երգը, բնութիւնը, բանաստեղծութիւնը, երկինքին կապոյտը, ու ծովին կապոյտը. բայց եթէ եղաւ որ մարդ չի լսէ երգը ու չի վայելէ բնութիւնը, ու այն կրկնակ կապոյտներուն տեղ, դորշ ձեղուն մը միայն գտնէ իր գլխուն վերեւ ու կիսատուերներ իր շուրջը, ի՞նչ, հառաչե՞լ միայն պիտի մնայ իրեն։ Լաւագոյն է որ տղան գաղափար ունենայ ամէն պատահականութիւններու վրայ, ինչպէս սորված է լուծել աճէպրայի դժուարին խնդիրները, թէեւ կեանքին մէջ գուցէ մէկ անգամ իսկ առիթը չպիտի ներկայանայ այդ հմտութիւնը գործածելու։

Քիչ շատ ամէն շրջանակներու, ամէն միջավայրերու մէջ կը տեսնուին այս թերութեան հետեւանքները։ Քանի որ տղան կը նմանցունեն մատաղ տունկի մը որ ի՞նչ կերպով մեծնայ այնպէս կը մնայ, գոնէ մեծցունենք այդ տունկերը հովին ու փոթորիկներուն ալ տոկալու ուժով,—չըսելու համար տոկալու «կեանքի պայքարին», որ շատ մաշած բացատրութիւն մը կը նկատուի.—փոխանակ թաղարին մէջ, միշտ արեւու ճառագայթի մը տակ ու քաղցրաբոյր ծաղիկներով շրջապատուած պահելու, որոնք եթէ պակսին յանկարծ, կը ծալի ու կը խամրի տունկը։

Տ.

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՎԱՃԱՌՈՒՀԻՆԵՐԸ

Ամերիկեան Լէբբէնգօթ'ս Մօնթլի թերթը շահեկան վիճակագիր մը կը հրատարակէ։ Առեւտուրի և փոխադրութեանց ճարտարարուեստի մէջ պաշտօնավարող կիներուն թիւն աւելցած է ի Միացեալ-Նահանգս, 1870էն 1890ի շրջանի միջոցին, հազար յիսուն երեք առ հարիւր։ Ձեռական արհեստներու մէջ աճումը յոյժ [illegible] էր անշուշտ որովհետեւ հարիւր երեք առ հարիւրի կը բարձրանար, բայց ինչպէս կը տեսնուի, հեռու է նշանակուած թիւին հասնելէ։ Քանի մը տարի ալ և բոլոր մանկամարդ ամերիկուհիները պիտի ուզեն պաշտօնեայ ըլլալ թրամուէյներու մէջ կամ վաճառատուններու օրիորդներ։

Տիկին Մարի Բիլէ պատճառները կը փնտռէ այս հետաքրքրաշարժ յեղաշրջման որ յառաջ գալու վրայ է ամերիկեան ընկերութեան մէջ։ Առենօք, պէտք էր որ մարդ մը բացարձակ աղքատ ըլլա՛ր որպէս զի միտք ընէր իր աղջկան սորվեցնել արհեստ մը որով կարող ըլլայ ապրուստը ճարելու։

Փոքր վաճառականն ու ագարակատէրը որոնք իրենց ընտանիքն ապրեցնելու չափ դրամ կը շահէին, չէին կարծեր որ ըստիպուած պիտի ըլլան անխտիր իրենց բոլոր զաւակներուն նոյն տեսակ կրթութիւն տալ։ Նախակրթարանէն ելլալուն, տղաք կը հրաւիրուէին շուտ մը զբաղում մը գտնել որով կարենայ ինքզինքն ապրեցնել, մինչ մատաղ աղջիկները տան մէջ կը մնային մինչեւ որ ամուսին մը գտնային։ Այս կանոնէն շեղող ընտանիքները ընկերային տեսակ մը ստորնացման կ՚ենթարկուէին։ Այսօր, մինչեւ իսկ այնպիսի տուներու մէջ ուր բաւական դիւրակեցութիւն կը տիրէ, ընդունուած է որ մանկամարդ աղջիկները, փոխանակ իրենց մօրը ձեռքին ներքեւ տնարարութեան արհեստը սորվելու, որչափ կարելի է արհեստ մը ունենալու են իրենց ձեռքը։ Ամուսնութիւնը փոխանակ առաջուան պէս միակ բաց ասպարէզն ըլլալու միջակ դասակարգի կիներուն՝ մասնաւոր դասի մը անհատներուն վերապահուած է։

Մանկամարդ աղջիկները չեն ուզեր տան միօրինակ սնոտիքներով անցունել իրենց կեանքը, վասն զի կը մտածեն որ կինը՝ փոխանակ երիկ մարդուն մէկ պարզ մասն ըլլալու՝ անոր հետ համահաւասար ունի միեւնոյն իրաւունքներն ու պարտականութիւնները հանդէպ ընկերութեան։

Այսուհանդերձ ամուսնի հետապնդումը աւելի սաստկացած է քան անցեալին մէջ և կեանքի պայմաններն աւելի դժուար այն ընտանիքներուն համար որոնք համեստ եկամուտներ ունին։ Այս է ճշմարիտ շարժառիթը որով այնքան բազմաթիւ ամերիկուհիներ կը ստիպուին աշխատիլ իրենց հացը ճարելու համար փոխանակ իրենց ապագայի միակ յոյսը դնելու ամուսնի մը վրայ որ գուցէ բնաւ չպիտի ներկայանայ։ Միայն Միացեալ Նահանգներուն մէջ չէ որ կիներու աշխատութիւնը անհրաժեշտ հարկ մը դարձած է ընկերութեան դասերուն մէջ ուր անծանօթ էր երբեմն։

Նոր գիւտերը, ինչպէս գրելու մեքենան և հեռաձայնը անշուշտ չէին կրնար գոհացունել հազարաւոր մանկամարդ աղջիկներ որոնք անհամբեր են իրենց գործ մը գտնելու։

Յիշեալ թերթին թղթակցուհին ստիպուած է խոստովանիլ թէ այս յեղաշրջում միջակ արդիւնքներ տուած է։ Շատ հազուադէպ է որ ամերիկուհի մը լաւ պաշտօնեայ մը ըլլայ կամ յաջողի իր ճամբան շինել։ Զարմանալի է որ երկրի մը մէջ ուր էրիկմարդիկ գործերու բնազդով կը ծնին, կիները առեւտրական շատ քիչ զարգացած կարողութիւններ ունին։

Մանկամարդ ամերիկուհիներուն միանգամայն յոյժ սրտաբաց և յոյժ դիւրազգած նկարագիրը յաւիտենական արգելք է այն ներդաշնակութեան որ տիրելու էր միեւնոյն վաճառատան գործաւորներուն մէջ։ Փոքր ամերիկուհիները ամենաջերմ բարեկամութենէ կ՚անցնին ամենասաստիկ ատելութեան և նոյնքան շուտ կը հաշտուին որքան արագ կը սրդողին։

Եւ որպէս զի այս անպատեհութիւններ չյաճախեն, հեռաձայնի կեդրոնական կայաններուն և մեծ վաճառատանց մէջ լռութիւնը պարտաւորիչ եղած է պաշտօնեայ օրիորդներուն վրայ որոնք աւելորդ է ըսել թէ բնաւ բանի տեղ չեն դներ այդ կանոնը և կը չաղակրատեն։

Այս անվերջ պայքարներուն, որոնց էն յստակ արդիւնքն է մաքառող օրիորդներուն յառաջացման յապաղումը, և երբեմն նոյն իսկ իրենց պաշտօնէն հրաժարեցումը, կուգայ կաւելնայ անյաջողութեան ուրիշ պատճառ մը ուսկից աւելի դժուար է գերծ մնալ։ Մեծապէս հազուադէպ է որ, գէթ Միացեալ-Նահանգներուն մէջ, վաճառատան մը մէջ իրենց ապրուստը ճարելու ստիպուած կիները արհեստին սրբազան հուրն ունենան։ Ոմանք կը փորձեն միեւնոյն ժամանակ առաջ տանիլ թէ՛ իրենց արհեստը և թէ աշխարհիկ զբօսանքները զորս կրնան ձեռք բերել իրենց գտնուած ընկերային միջավայրին մէջ. ուրիշներ իրենց պարապոյ ժամերը կը գործածեն իրենց զգեստները և գլխարկները շինելու, վերջապէս ուրիշներ իրենց տան ներքին հոգերուն կը յատկացնեն այն ազատ ժամերը զորս իրենց կը թողու գրասենեակը կամ վաճառատունը։

Յօդուածագիր տիկինը մէկ մանկամարդ աղջիկ միայն տեսեր է որ իր ճամբան հարթեր է առեւտուրի մէջ, ու այն ալ օտարազգի է եղեր։

Այս աղջիկ նախ սկսած էր ժանեակներու ամենամեծ գործարանի մը մէջ պաշտօնավարել։ Բնաւ առիթ չէր փախցըներ տեղեկութիւններ առնելու համար իր ծախած ապրանքներուն յատկութիւններուն և գիներուն վրայ, անոնց արտադրութեան և պատրաստութեան եղանակներուն վրայ։ Երբ վաճառատունը չի գտնուէր, իր պարապոյ ժամերը կանցունէր մատենադարաններու մէջ։ Անխոնջ յարատեւութեամբ մը կը փնտռէր բոլոր այն գիրքերը որոնք գրուած էին ժանեակի պատմութեան վրայ, և շնորհիւ իր տեսական ուսումնասիրութիւններուն և իր գործին մէջ ստացած փորձառութեանը յաջողեցաւ այնքան լաւ ճանչնալ այս կարգի ապրանքներ որ Նիւ-Եորքի ամենէն կարեւոր տուներէն մէկը տարեկան տասնըեօթն հազար հինգ հարիւր ֆրանքի թոշակ տուաւ իրեն։

Յոյժ շատ անգամ, մանկամարդ ամերիկուհիները որոնք կը պարծին թէ առեւտուրի մէջ փայլուն դիրքի մը հասած են, անօգուտ յուսախաբութիւններու կը մատնուին։ Միթէ շատ կորովի առողջութիւն մը չունին՝ արհեստին յոգնութիւններուն տոկալու համար, միթէ չեն կրնար իրենց արդուզարդը կատարելապէս ներդաշնակել աշխատութեան տեսակին հետ զոր ստանձնած են։

Յօդուածագիր տիկինը յոյժ մանրամասն խորհուրդներ կուտայ մանկամարդ պաշտօնեաներուն. կը պատուիրէ փետրազարդ գլխարկ չդնել, ոչ ալ պռոստ պարեգօտներ հագնիլ։ Եւ կը գուշակէ թէ քիչ շատ մօտաւոր ապագայի մը մէջ հեծելանուորդի տարազը որուն լայնութիւնն ու պարզութիւնը այնքան կը նպաստեն բազմաշխատ արհեստի մը, պարտաւորիչ պիտի ըլլայ առեւտուրի պաշտօնեայ օրիորդներուն համար։ Ինչ որ ըլլայ սակայն, տարակուսելի է որ տարազներու այս ձեւը կարենայ յաջողութիւն ապահովել ամերիկեան վաճառատուններուն։

ՏԻՐԱՑՈՒՆ ՈՒ ԺԱՄԿՈՉԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Զ.

Համբար բարի գեղացի մ՚էր, նա կը շատանար իր ճակտի արդար քրտինքով, իր արտի սուրբ ցորենով, և թոնիրի արդար հացով։ Համբար միանգամայն գթած էր։

Վաղուց նկատել էր նա ռէս Մարգարի կծծի և ագահ բնաւորութիւնը, գիտէր որ կը գողնար գիւղին հաշիւներէն, կը կեղեքէր աղքատին, և փոխանակ Աստուծոյ բարիքով գոհանալ ջանալու, շարունակ կը հետապնդէր իր պատառը թաթխել ծոմբերան աղքատի արտասուօտ ամանին մէջ, առանց մտածելու որ ատոնք օր մը իր բերնէն վար պիտի գային, և օր մը պիտի տայ անոնց հաշիւն Աստուծոյ առջեւ։ Ու թէպէտ՝ բազիցս գաղտնի, և ապա յայտնի յորդորած էր ետ կենալ այդ տնաւեր չարիքէն, հատուցանել աղքատի իրաւունքը, բայց անուղղայ Մարգարը, փոխանակ լսելու, թշնամացեր էր իր դրացուն, և սկսած էր խեթիւ նայիլ անոր վրայ, նկատելով զնա իբր թեկնածու իր պաշտօնին։

Համբարը՝ լեզուն իրեն քաշելով, անձէն համբերեր էր։

Օրեր և տարիներ անցեր էին այսպէս, գեղացին միշտ տուժեր էր, մինչեւ քեաթիպ Մրտոյի հռչակաւոր տէվթերներն ալ մէջ տեղ գալով՝ պարտքի տարտը է՛լ ինքան ճնշեց ռամիկ, անասուն կարծուած գեղացիներին, որ համարձակեցան աշկարայ ձէն հանել ռէս Մարգարին դէմ, որուն տարիներով միայն հնազանդիլ գիտէին, և քեաթիպի այն խայտառակ տէվթերին, որ քասս մ՚եղած էր գեղացուն, ինչ պարտքի հիսապ որ հոն ինկնար, էլ չէր մաքրուէր, չէր ջնջուէր, եթէ տասն հեղ հատուցած լինէր։

Երբ որ բօղոք պոռթկաց ամէն բերնէ, Մրտոյի թաղէն մինչեւ աղբրի թաղ, երբ բոլորն ալ հասկցան, որ իրենք՝ կարծես ստացուածք մ՚են նկատուել Մարգարին և իր իմաստակ գրագրին, անոնք ախյան քնէն, նեղացան, վշտացան, և ճար մը փնտռեցին։ Ու ո՞րու դիմէին, — գեղի մէջ Համբար մը կար, զուլթանի մաճկալ, նա գիտէր իրենց հալը, նա ոչ ոքի վնասել չէր ուզեր, այդ տեսակ խօսքերէն միակ ինքն կը հասկնար, անոր եկան, անոր լացին, անկէ ճար խնդրեցին։

Համբար ալ չդիմացաւ։

Նա իր բակի դրան՝ երկար ատեն կը խաղար մի գառնուկի կոտոշներու հետ, ինչ որ բան մը կը վճռէր։ Բաւական մտածեց։ Յետոյ նա հարցուց թէ՝ չորս աղբարներ կ՚ընկերանա՞ն իրեն մեծաւորին երթալու, և երբ հաւանութիւն տուին, մէկէն ի մէկ անոնց հետ ճամբայ ելաւ։ Գացեր և մեծաւոր տեսեր էին, իրենց գանգատը տեղ բռներ էր ու նուիրակ Հայր Սուրբն քննիչ որոշուած էր, որոյ հետ մէկտեղ կը վերադառնային գեղ այնօր, երբ ռէս Մարգարն ալ զիրենք տեսած ու դիմաւորութեան գացած էր։

Շաբաթ, կէս աւուր, Համբարի տան գեղացիներու բազմութենէն կը զմար, մեծ ու փոքր հոն էին, ոմանք ներս, և մեծ մասն դուրս, դուռն, և տանիքին վրայ։ Սովորականէ դուրս բան մը կը դառնար հոն, շատեր կելնէին օտայի բուխերիկին վրայ, ականջնին կը դնէին բան մը լսելու, այլք՝ այվանի բոլոր և դրան մօտիկ կը պսպսէին ու կ՚անկջըրէին։ Գզիրն ալ հոն էր։ Իսկի դադրում չունէր, կրակ ընկեր էր ներս։ Հա տանիքն էր, հա փողանն էր, հա դուռն։

Նա ինչ որ կը լրտեսէր միամիտ գեղացիներն, խօսք մը ասոր, բառ մը անոր, կը ժողվէր, կը վազէր ռէս կնոջ մօտ՝ կը զարտկէր տոպրակն և կը դառնար։ Հոն էր և ժամկոչ Խչէն։ Գզիր ու ժամկոչ, գեղի երկու տարբեր պաշտօնեաներ, կամ գեղի սատանէն ու հրեշտակն, ինչպէս կը նկատէին կանայք։ Գզիր Սրգէն այս անգամ եկաւ ժամկոչի կշտին մօտ, սկսեց կեղծաւորել անոր, խօստումներ ընել, բան մ՚ալ էտ խաֆած ժամկոչէն հասկնալու, վասնզի գիտէր որ միամիտ էր նա։

—Տնաւե՛ր, ես ամէն օր ռէս կնոջ և համբաններու տուն քի համար կը խօսամ, կը լեզեմ կնիկներ, դու իսկի պէտք չէկար ինձի, անասո՛ւն ես ինչ ես։

—Է՛, աղուէ՛ս, ի՛նչ բանի կարօտ եղար, եկար ընձիկ, ու ձեռքէս զար չօգնէցի քեզի. գեղ մը դու կուտես, էլ ի՛նչ կ՚ուզես ինձմէ։

—Տօ աղբէր, հացութան չեմ ուզեր. էս վարդապետն ու լեզուէն Աստուած չաջողէ, դու կը հասկնաս, էտ ինչո՞ւ է եկեր նուիրակ, հէմ խելք մը հասկցուր քու մարդուն, պտղինը տարեր է ի՛նչ կուզէ։

Խչէն լափ լափ Գզիրի երեսը նայեց։

—Գետին մտնաս, անասուն ե՛ս եմ, թէ դու ես, խանծուիս դու և քու գզրութիւն, դեռ չես գիտնար նուիրակ յո՞րի եկեր է, Համբար բերեր է, որ սեւ խոալ աչքդ, դէնդ Մարգար մաղել ենէ, քեաթիպի տավթարն խլէ։ Տէ՛հ հարցուր, յո՞րի եկեր է, գնա՛ գնա՛ մկան ծակ, չեղնի դքեզի էլ կանչէն, խալխը—առակ էնին։

ԳԵՂԱՄ

=)(106)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

—Աշխատէ՛ որ այլեւս չըլլայ... Ադ վիճակէն կարելի է դուրս ելլալ։ Պիտի ըսեմ քեզ ինչպէս, եթէ ուզես։

—Բայց ամէնը ատ չէ... ամէնը ատ չէ։ Ամենէն սոսկալին չէք գիտեր։ Ես... ես...

—Այո, գիտեմ, անհարազատ ես, ըսաւ տոքթորը, յոյժ հանդարտ... Լաւ ուրեմն, ան ալ... անհարազատ է... մօտեցիր, զաւակս, և մտիկ ըրէ։

Գ.

ՌԻՎԱԼՆԵՐՈՒ ԴԺԲԱԽՏՈՒԹԻՒՆԸ

Տօքթորին խուցին մէջն էին։ Պատուհանէն կը դիտուէր աշնան գեղեցիկ գիւղանկար մը, տերեւաթափ ծառերով եզերուած դաշտային ուղիներ, և անդին, հին և տասնըհինգ տարիէ ի վեր փակուած, տեղւոյն նախկին գերեզմանոցը, իր կանթեղի եռանկիւնները ցիրուցան, գերեզմանի հողին քայքայումներէն խաչերը ծռած։— Երբեք մտա՞ծ չես հոն, ըսաւ Պ. Ռիվալ. հեռուէն ձեռքին ցուցունելով հին գերեզմանոցը... Հոն, փուշերուն մէջտեղ ճերմակ մեծ քար մը պիտի տեսնէիր որուն վրայ բառ մը միայն գրուած է. ՄԱՏԼԷՆ։ Աղջիկս է, Սեսիլի մայրն է, որ հոն է թաղուած։ Ուզեց մեր ամենէս հեռու ըլլալ, և մականունը միայն գրել իր դամբանին վրայ, ըսելով որ արժանի չէր իր հօրն ու մօրը անունը կրելու... Սիրելի զաւա՛կս։ Ա՜հ որ այնքան պարկեշտ էր ու այնքան հպարտ։ Եւ իր անխախտ համոզումը կարելի չեղաւ փոխել։ Մտածէ ի՜նչ վիշտ էր մեզ համար քսան տարեկան հասակին մէջ զայն կորսնցունելէ յետոյ՝ ստիպուէինք թողուլ որ առանձին բնակի։ Բայց մեռելներուն կամքը կատարելու է։ Այսու միայն կապրին, մեր մէջ կը նկատուին։ Ահա թէ ինչո՛ւ մեր աղջիկը մինակ մնաց իր փափագին համեմատ։ Սակայն բան մը չէր ըրած արժանանալու համար մահուան մէջ այդ աքսորանքին, և եթէ մէկը կար պատժուելու այն ալ ես էի մանաւանդ՝ ծերուկ յիմար մը, որուն յաւիտենական ու անքաւելի անմտութիւնը պատճառ եղաւ մեր դժբախտութեան։

Օր մը, ասկէց տասը տարի առաջ, և ճիշդ այս նոյեմբեր ամսուն ուր կը գտնուինք, եկան ինծի փնտռեցին արկածի մը համար որ տեղի ունեցած էր այն մեծ որսորդութիւններէ մէկուն մէջ որպիսին Սենարի անտառը տարին երեք չորս անգամ կը տեսնայ։ Հետապնդման խառնակութեան միջոցին որսորդներէն մէկը սրունգին մէջ ընդունած էր Լըֆօշօ անուն մէկու մը հրացանին ամբողջ պարունակութիւնը։ Վիրաւորը գտայ Արչամպօլներու մեծ անկողնին վրայ ուր փոխադրուած էր, գեղեցիկ երիտասարդ մը երեսունի մօտ, կորովի ու խարտեաշ, գլուխը քիչ մը գէր ու կարճ, թաւ յօնքերով յոյժ վճիտ աչքերու վրայ, հիւսիսի երկիրներու այն աչքերը որոնք կարծես կազեւորին սառոյցներու սպիտակութենէն։ Սքանչելի կերպով դիմացաւ կապարէ գնդակներուն մէկիկ մէկիկ դուրս հանուելու գործողութեան, որ երբ վերջացաւ, շնորհակալութիւն յայտնեց շատ աղուոր ֆրանսերէնով, օտարոտի շեշտով, ախորժալուր և անուշ։ Որովհետեւ առանց վտանգի փոխադրելն անհնարին էր, շարունակեցի խնամել զայն անտառապահին տան մէջ։ Իմացայ որ Ռուս էր, և մեծ ընտանիքէ. «Նատրինի կոմս», այսպէս կանուանէին զինք իր որսակիցները։

Թէեւ վէրքը վտանգաւոր, Նատրին շուտով ազատեցաւ շնորհիւ իր երիտասարդութեանը, իր կորովին, շնորհիւ մայր Արչամպօլի խնամքներուն. բայց չէր կրնար միշտ շատ քալել, և որովհետեւ կը մտածէի թէ իր միայնութենէն կը նեղուէր, թէ երիտասարդի մը համար որ պերճանքի ու բարձր կեանքի էր վարժուած, շատ դժուար էր այդ ձմեռնային ապաքինութիւնը անտառին մէջտեղ, իբրեւ հորիզոն ճիւղեր ու տերեւներ ունենալով, և իբրեւ ընկեր Արչամպօլի լռիկ ծխափողը, շատ անգամ կառքովս գացի առի զինքը պըտտոյտներէս դարձին։ Մեզ հետ կընթրէր։ Նոյնիսկ երբեմն երբ օդը շատ գէշ կ՚ըլլէր, տունը կը պառկէր...

Պէտք է խոստովանիմ որ կը պաշտէի այդ աւազակը։ Չեմ գիտեր թէ ուսկից սորված էր իր գիտցածները, բայց ամէն բան գիտէր։ Նաւարկած էր, աշխարհի շրջանն ըրած էր, պատերազմ ու ծովու կեանք տեսած էր։ Կնոջս կուտար իր երկրին դեղագիրներէն, աղջկանս կը սորվեցնէր Ուքրանիոյ երգեր։ Իսկ ինծի, ես մանաւանդ, և երբ իրիկունը տուն դառնայի հովէն ու անձրեւէն ծեծուած, կիսակառքին մէջ փակուած, հրճուանքով կը մտածէի թէ պիտի գտնէի զինքը կրակարանին անկիւնը. մտքիս մէջ ընկեր կընէի այն լուսաւոր խմբակին որ ճամբուն ծայրին ինծի կը սպասէր մութին մէջ։ Կինս քիչ մը կ՚ընդդիմանար ընդհանուր յափշտակութեան, բայց որովհետեւ այս բանը իր սովորական նկարագիրն էր, այն կասկածը զոր ընդունած էր հակակշռելու համար իմ թուլութիւնս, բնաւ ուշադրութիւն չէի ընծայեր։

Սակայն մեր հիւանդը երթալով կաղէկնար. Նոյն իսկ ձմեռը Բարիզի մէջ վերջացնելու վիճակ ունէր։ Բայց չէր մեկնէր։ Կարծես վայրն յարմարած էր իրեն, ուր կը դնէր զինքը։ Ի՜նչ կապերով Միտքս չէր անցըներ զանոնք։

Օրին մէկը կինս ըսաւ ինծի.

—Մտիկ ըրէ, Ռիվալ, պէտք է որ Պ. Նատրին բացատրութիւն տայ, կամ այնքան շատ չիգայ տուն. կը սկսին մեր շուրջը խօսիլ Մատլէնի վրայօք։

—Մատլէնի՛... գնա՛ բանդ, ի՜նչ մտածում։

Միամիտ համոզումն ունէի թէ ինծի համար կոմսը Էթթիոլ կը մնար, Նարտի համար զոր ամէն իրիկուն կը խաղայինք, բոնչին շուրջ մեր ծովային երկար խօսակցութիւններուն համար. Անմի՜տ. կը բաւէր որ աղջկանս նայէի կոմսը ներս մտնելուն պէս, կը բաւէր որ տեսնէի իր գոյնին փոխուիլը, իր ձեռագործին յարիլը, մունջ կենալը երբ անիկա հոն ըլլար, պատուհանէն վար ծալիլը անոր գալը տեսնելու համար։ Բայց չկան աւելի գէշ աչքեր քան անոնք որ չեն ուզեր տեսնել, և ես կուզէի կոյր ըլլալ։ Սակայն պէտք էր տեղի տալ յայտնի ճշմարտութեան մը առջեւ, վասնզի Մատլէն խոստովանած էր մօրը թէ կը սիրէին զիրար։ Գացի անմիջապէս գտայ կոմսը, միտքս դրած բացատրութիւն ուզելու։

Արդարեւ բացատրութիւն տուաւ, և անկեղծ ու համարձակ շեշտով մը, որ սրտիս դպաւ։ Աղջիկս կը սիրէր և ձեռքը կուզէր ինէ, առանց ծածկելու բոլոր արգելքները զորս իր ընտանիքը, ազնուականութեամբ պնդացած, պիտի հանէր մեր մտադրութեան դէմ։ Կաւելցունէր թէ հաւանութիւն մը առ ոչինչ գրելու տարիքն ունէր և թէ իր անձնական ստացուածքը միանալով իմ Մատլէնի տալիք դրամօժիտիս՝ մեծապէս պիտի բաւէր ընտանիքի մը ծախքերուն։ Հարստութեան մեծ անհամեմատութիւն մը պիտի սոսկացնէր զիս, բայց իր դրամական վիճակին համեստութենէն անմիջապէս հրապուրեցայ։ Եւ յետոյ ազնուականի այդ միամիտ կերպարանքը։ գործերը կարգադրելու, ամէն բան որոշելու, ամէն բանի աչքը գոց հաւանելու դիւրութիւնը... Կարճ խօսքով, տան մէջ հաստատուած էր իբրեւ մեր ապագայ փեսան որ դեռ չէինք գիտեր թէ որ դռնէն ներս էր մտած։ Կը զգայի որ քիչ մը բուռն, քիչ մը անկանոն բան մը կար. բայց աղջկանս երջանկութիւնը կը խելայեղէր զիս, և երբ մայրը կըսէր ինծի. «տեղեկութիւններ առնելու ենք, չենք կրնար ըստ բախտի տալ աղջիկնիս,» կը խնդայի անոր քթին և անոր յաւիտենական [illegible]։ Այնքան վստահ էի իմ մարդուս վրայ։ Օր մը սակայն անոր մասին խօսեցայ Պ. տը Վիէվիլին. որ գլխաւոր բաժնետէրերէն մէկն էր անտառի որսորդութեան։

—Իրաւ որ, սիրելի Ռիվալ ըսաւ, չեմ ճանչնար Նատրինի կոմսը։ Ազնիւ երիտասարդի մը տպաւորութիւնն ըրած է վրաս։ Գիտեմ թէ մեծ անուն մը կը կրէ, թէ լաւ կրթուած է։ Այսչափը բաւականէն աւելի է միասին որսալու համար։ Հիմակ, յայտնի է որ եթէ աղջիկ մը ունենայի հետը կարգելու, քիչ մը աւելի առաջ պիտի երթայի։ Եթէ ձեր տեղն ըլլամ ռուսական դեսպանատուն կը դիմեմ։ Ամէն անհրաժեշտ տեղեկութիւններ կան հոն։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍ 25/7 ՅՈՒԼԻՍ, 1896

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՊԱՊԻՆ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆԸ (*)

(Խմբագրական «ՏԷՅԼԻ ՆԻՒԶ»ի, 30 Յունիս.)

«Ժամանակակից պատմութեան մէջ քիչ դէմքեր այնքան շահեկան և սրբտաշուած են որքան Լէոն ԺԳ. Պապ. Հռոմէական քահանայապետին դիրքը միշտ այնպէս է որ ուշագրաւ կը ներկայանայ մարդոց, և գալով Լէոն ԺԳ.ի, իր խոր ծերութիւն, իր պարզասէր կեանք, իր անսեթեւեթ բարեպաշտութիւն, իր նկարագրի բարձրութիւն մասնաւոր նշանակութիւն և հրապոյր կ'ընծայեն այս դիրքին։ Բայց ինչ որ ամենէն աւելի մեր աչքին կը զարնէ՝ իր կացութեան հակասութիւնն է։ Աշխարհի վրայ հոգեւոր ընդարձակագոյն հաստատութեան պետն է ինք. բայց շարունակ կը հառաչէ որ իցիւ թէ աշխարհիկ իշխանութեան փոքրիկ կտոր մ'ունենար, հոգ չէ ո՛րքան փոքրիկ։ Ապրեցաւ ինչուան ԺԹ. դարուն վերջն, և զանազան առիթներով ցոյց տուաւ թէ կը հասկնայ օրուան կրօնական խնդիրները։ Բայց մթնոլորտն յորում կը գործէ իր ուղեղ՝ նախնի Հարց մթնոլորտն է դեռ։ Լայնատարած, մեծամեծ ձգտումներ կը յայտնէ. բայց օգուտ մը միթէ կ'ունենա՞ն այն ձգտումներ։ Ինչ կ'ըսէ ժամանակակից պատմաբանն՝ յիշելով Պապին վերջին նամակն առ Անգլ. ազգն.—«Բայց ո՛և է գործնական արդիւնք յառաջ չեկաւ պապական գրէն»։ Այս կտրուկ եզրակացութիւնը կրնանք ըսել Պապին ուրիշ շատ մը գրերուն և ջանքերուն համար, և նոյն աննպաստ եզրակացութիւն վիճակուած է նաև «Միութեան վրայ Շրջաբերականին», զոր Պապն այս օրերս հանեց, և որոյ իմաստն հաղորդած ենք մեր այս աւուր թուով։

«Վատիկանի Թանգարանին նոր սենեակներուն մէջ, զորս արդի Պապն աւելցուցած է՝ իբրեւ իր մասնակցութեան բաժինն իր նախորդաց գանձարանին վրայ, կան քանի մը տամկանկարներ (fresco) նկարագրող իր քահանայապետութեան ա՛յն տեսարաններն և գործերը զորս կ'երեւի թէ Ն. Սրբութիւն ամենէն աւելի յիշատակելի կը նկատէ։ Այս նկարներ աշխարհային փառք կամ մարմնային խրախճանք չեն ցուցներ, որպէս ուրիշ Պապերու յօրինած որմնանկարներն։ Անոնք խստադէմ, վերացական, բնազանցական պատկերներ են։ Կը ներկայացնեն Պապն՝ հոգեւոր եւ իմացական աշխատութիւններ կատարելու զբաղած, ինչպէս՝ հաւատացեալները միացնել, կամ Գիտութիւնն ու Կրօնն հաշտեցնել, բան մը զոր կը կատարէ՝ աշխարհի տալով Թովմաս Աքուինացիի աստուածաբանական գրուածներն, որպէս զի մարդիկ աղէկ մը սորվին զանոնք և հաւատոյ առաջնորդ նկատեն։ Լէոն ԺԳ.ի զօրութիւնն ու տկարութիւնը միանգամայն լաւ կ'օրինակուին այս պատկերներով պայքարով ընդդէմ նոր ոգւոյն՝ միջնադարեան դասականին զէնքերովը։

«Պապին նոր Շրջաբերականին մէջ ևս նոյնութեամբ կը գտնենք այս յատկութիւնները։ Իր փաստեր արդէն յայտնի են։ Դիտելի պարագան սա է որ ամենէն վիճելի խնդիրներն ոչ-վիճաբանական ոճով կը ներկայէ։ Ամենէն յանդուգն նախադասութիւնները կը գրէ, և գրչի հարուածով մը մէկդի կ'ընէ ամբողջ Եկեղեցիներ, կարգեր ու ձեռնադրութիւններ։ Խորին համոզմամբ կ'ընէ զայս, աւելի տխրութեամբ քան հակառակութեան ոգւով, բայց իր գլխաւոր զէնքեր քաւհած բառախաղեր են լոկ։ Օրինակի համար, լրջօրէն կ'ըսէ մեզ, երբ թէ ամենուստ ընդունուած անվիճելի իրողութիւն մ'ըլլար, թէ ճշմարիտ Եկեղեցին մէկ միաբանութենէ աւելի չի կրնար ըլլալ, որովհետեւ ժամանակաւ Եսայի Մարգարէն ըսեր է թէ «Տեառն տան լեռը պիտի յարդարուի լերանց կատարին վրայ», և որովհետեւ ուրիշ լեռներէն բարձր ի գլուխ տնկուած լեռը մէկ հատ միայն կրնայ ըլլալ։ Ընդդիմախօս մը, յիշելով թէ լեռնային աշխարհաց մէջ լեռներուն համեմատական բարձրութեան վրայ ո՛րչափ սխալ գաղափարներ արտայայտուած են յաճախ, և թէ ո՛րպէս նորանոր գիւտեր կ'ըլլան հանապազ—կրնար հարցնել թէ «Ո՛ր լեռն է միւսներէն բարձրը»։ Ս. Օգոստինոս ևս այս հարցումն ըրած էր, ըսելով թէ «Ցիրաւի կան լեռներ որք անծանօթ են, զի երկրին հեռաւոր մէկ կողմը կը գտնուին»։ Բայց Լէոն Պապ կատարեալ հաւանութեամբ կը յիշէ Ս. Օգոստինոսի այս պատասխանն ևս, առանց միտ դնելու թէ փաստերն յոռի շրջանի մը մէջ կը մտնեն այս կերպիւ.—«Այս լեռ անծանօթ չէ սակայն, զի համօրէն աշխարհի երեսը ծածկած լեցուցած է»։ Ամեն ընթերցողը այս տեսակ գրուածներ կարդալով անշուշտ պիտի զգայ մթնոլորտի մէջ տեսակ մը առանձնութիւն, ներկայ ժամանակի իրապէս կենսական հարցերէն տեսակ մը հեռաւորութիւն, անգործնականութիւն։ Ինչպէս Պ. Կլատսթըն վերջերս ըսաւ՝ անգլիքան ձեռնադրութեանց օրինաւորութեան վրայ իր նամակին մէջ, արդի Պապին բնաւորութեան գեղեցիկ մէկ յատկանիշն է այնքան փափաքող ըլլալը Քրիստոնէութեան միացման։ Բայց չէ՞ մի որ այս մասը իր բոլոր ջանքերուն վրայ սա տապանաքար ոյժէն կրնայ գրուիլ. «Բայց [illegible]»։

«Խնդիրը մասնաւորելով մեր ազգակիցներուն վրայ, արդիւնքն ապահովապէս ուրիշ բան պիտի չըլլայ։ Պապին Շրջաբերականին մէջ նշոյլ մը անգամ չկայ տեսնել անգլիքան ձեռնադրութիւնները վաւերական ճանչելու։ Պապն հռոմէական եպիսկոպոսները միայն կը ճանչէ իբրեւ եպիսկոպոս, և հռոմէական ըլլալ ուրիշ բան չէ բայց եթէ Հռոմայ Աթոռոյն հպատակ ըլլալ։ «Քրիստոնէութեան միացումն», հետեւապէս, ուրիշ բան չի նշանակեր Պապին համար բայց եթէ ձուլում Հռոմայ հետ։ Ո՛վ կրնայ հաւատալ թէ անգլիացի ժողովուրդն անգլ. Եկեղեցւոյն յարելով պիտի մնայ այսուհետեւ՝ երբ այս Եկեղեցի այդ ոճով միութեան մը հետամուտ ըլլայ Հռոմայ Եկեղեցւոյն հետ։ Ինչպէս վերջերս իսկ տեսանք, անգլ. ժողովուրդը չի համակրիր կղերամէտ ձգտումներու նոյն իսկ ազգային եկեղեցականութեան կողմէ, ո՜ւր մնաց հռոմէական կղերին կողմէ։ Եթէ անգլ. եպիսկոպոսներն «Հպատակին Պետրոսի Աթոռոյն», ինչպէս Պապը կը հրաւիրէ զիրենք, անգլ. ժողովուրդն անմիջապէս պիտի ըմբոստանայ իր եպիսկոպոսաց դէմ, և իրաց պիտի մերժէ զանոնք։

«Տարօրինակ զուգադիպութեամբ մը, նոյն օրն իսկ ուր Պապն այս հրաւէրը կ'ուղղէր Հռոմայ հետ միութեան համար, ամերիկեան դեսպան Պ. Պայարտ,—որոյ իմացական և բարոյական ձիրքերն ա՛յնքան բարձր կերպով գնահատուած են համօրէն անգլիասաքսոն հասարակութեան կողմէ Ատլանտեանի երկու կողմերը,—ի Կէնսայրոս պերճախօս ատենաբանութիւն մ'ընելով, բացատրեց թէ Հռոմայ լուծէն ազատագրումն այն կարեւորագոյն իրողութիւններէն մէկն է որով Անգլիացիք և Ամերիկացիք հաւասարապէս կը պարծին, իբրեւ իրենց համազգային գեղեցկագոյն ժառանգութիւններէն մէկը»։

Քաղաքականացոյցն

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Վիլհէլմ կայսր անցեալ Դշ. նախագահեց ի ծով իջուցման նոր զրահաւորի մը, զոր մկրտեց իր հօր անուամբ Կայսր Ֆրէտրիք Գ.։ Յիշեց թէ իր հայր միացեալ Գերմանիոյ բանակներուն հրամանատարն եղած էր, անձնուիրաբար աշխատած էր Գերմանիոյ միութեան համար, և մաղթեց որ գերման նաւատորմը սատարէ պահպանման ազգային և պետական միութեան։

—Կայսրը Վիլհէլմսհաւընէ հեռագրեց Հիւսիսային Գերմանական Լոյտի Ընկերութեան թէ ինք գերման առեւտրական շոգենաւերու այն նաւապետներն որք կիսանուշակ նաւային սպաներ են՝ արտօնած է երկաթեայ Խաչը դնելու գերման առեւտրական դրօշին վրայ, կայսերական պատերազմական նաւատորմին աւելի սերտ յարաբերութեան մէջ դնելու համար առեւտրական նաւատորմին հետ, որոյ օգնութեան կը վստահի կայսերական նաւատորմը պատերազմի ժամանակ։ Նմանօրինակ հեռագիր մ'ալ ղրկեց Համպուրկի Բաքէթֆարթ առեւտրական—շոգենաւային ընկերութեան։

ԱՆԳԼԻԱ.—Երեսփ. Ժողովն իր անցեալ ուրբաթ աւուր նիստին մէջ արտաքին գործոց վրայ երկար վիճաբանութենէ մը ետքն ընդունեց դիւանագիտական ծառայութեան ելմտացոյցն, որով իր հաւանութիւնն յայտնած եղաւ Լորտ Սալիզպըրիի քաղաքականութեան ի մասին արտաքին յարաբերական խնդրոց։

ՌՈՒՍԻԱ.—Ցարն և Ցարուհին շաբաթ օր Մոսքուայէ դարձան Բեդերսպուրկ։ Յայտնի է թէ Թագադրութենէ ետքը Ցարին անձնական թեթեւ մէկ տկարութեան պատճառաւ յապաղած էր այս դարձ։ Ցարն ու Ցարուհին չիտակ Խաչին մայր-եկեղեցին երթալով, պաշտօն մատուցանել տուին, և իրենք ալ ծնրադիր աղօթեցին։ Ժողովրդեան մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր՝ ըստ կարգադրութեան՝ հուրրաներով դիմաւորելու համար զնոցին վեհափառութիւնս, և բարի գալուստ անոնց մաղթելու համար։ Յետոյ գացին Աղեքսանդր Գ.ի կայսեր գերեզմանն, որոյ վրայ աղօթելէն ետքը, Ցարսքոյէ Սէլոյի պալատն առանձնացան հանգչելու համար։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Ռուս գործակալութիւնը խնդիր է պուլկար Վարչութենէն որ վերստին պուլկար բանակին մէջ ընդունին Պէնտերեւ և Կրուեւ անուն սպայք, այն աստիճանաւ որուն հասած պիտի ըլլային՝ եթէ Պուլկարիայէն արտաքսուած չըլլային՝ Սերբ սանտը իշխանի վերաբերեալ ծանօթ դէպքերուն բերմամբ։ Ըսել է թէ զօրապետի աստիճանաւ պէտք է ընդունուին, այսինքն՝ աւելի վեր ըլլան քան այն սպայներ որք իրենց դէմ կարգապահութիւնը պաշտպաներ էին և հաւատարմաբար ծառայեր էին բանակին մէջ։ Այս առաջարկութեան ընդունելութիւնը բնականապէս դժուարութեան կը բախի։

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Թօմաս աղբօր Տնակը հռչակաւոր գրքին հեղինակ Տիկին Պիչըր Սդօու ամերիկացի գրագիտուհին նախընթաց Դշ. մեռաւ ի Նիւ-Եորք, 86 տարեկանին մէջ։

—Հանրածանօթ երկրախոյզ Հէնրի Ստէնլի մահամերձ վիճակի մէջ է։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊՐՈՒՍԻԱ, 6 Յուլիս.—Երեսփ. Ժողովոյ մասնակի վերակազմութեան համար կատարուած ընտրութիւնք հետեւեալ արդիւնքը տուին։ Բոլոր նախարարները վերընտրուեցան։ 48 կաթոլիկ, 4 արմատական, 1 ընկերվարական, 24 հակամատական։

ՀՌՈՄ.—Պ. Քրիսբի հեռագիր մը ուղղեց Թրիպունա լրագրին որուն մէջ յեռանդեայ կը պաշտպանէ Երրեակ Զինակցութիւնը զոր կը նկատէ իբրեւ լաւագոյն գրաւական Եւրոպիոյ խաղաղութեան։

ԳԱՀԻՐԷ.—Ուատի և Հալֆաի մէջ քոլերան զգալապէս կ'աւելնայ։ Երէկ 24 եգիպտացի զինուոր և մէկ անգլիացի մեռան։ Խիստ զգուշութիւններ ձեռք առնուեցան բանակին մէջ քոլերային ճարակումը կասեցնելու համար։

ՓԱՐԻԶ.—Այսօր տեղի ունեցաւ Վինէր ծովակալին յուղարկաւորութիւնը։ Հանդէսն յոյժ փառաւոր էր։ Հանրապետութեան նախագահին ու կառավարութեան կողմէ, ինչպէս նաև Երեսփ. Ժողովին ու Ծերակոյտին կողմէ ներկայացուցիչներ կային։ Խուռներամ բազմութիւն։

—Օպոքէն կը հեռագրուի թէ Վարոնիչ կոմսն, անդամ այն պատգամաւորութեան որ Պապին կողմէ նամակ մը կը տանի Մենելիքին՝ իտալացի գերիներուն ազատման համար, արեւազարկէ մեռաւ Ճիպուտիի մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Բագուի Մարդասիրական ընկերութեան քարտուղար Ա. Գալստեանց ռուսերէն լեզուաւ գրքոյկ մը գրելով ուղարկեր է Նիժնիգորոդեան այս տարուան ցուցահանդէսին. աւասիկ մանրամասն տեղեկագիրը.

Մինչեւ այժմ ընկերութիւնը մուտք ունեցել է 294.277ռբ. 77 կոպ., աղքատաց համար ծախս—190.888ռ. 24 կ.։ Բացի դրանից ընկերութիւնը հաւաքել է 94.230 ռ. 97 կ. Նոր շինութեան համար։ Առ 1ն Յունուարի 1896 թ. ընկերութեան առձեռն դրամական կարողութիւնն էր—103.389 ռ. 53 կ. և բացի դրանից շարժական և անշարժ կայք. 1) նոր շինութիւնը՝ արժողութեամբ 115.155 ռ. 41 կ. (շինութեան վրայ պարտք կայ 26.241 ռ. 40 կ.) 2) հին շինութիւնը արժողութեամբ 9642 ռ. 92 կ. 3) գրադարան-ընթերցարան, որ արժէ 14.000 ռ. (հիմնարկութեան օրից ծախսուած է 24,905 ռ. 25 կ.) և 4) կահկարասիք, արժողութեամբ 2,370 ռ. 72 կոպէկ։

ՂՐԿՈՒԱԾ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐ

80 մանկանց գիրքը, 40 Մարգարիտներ, 30 Ընթերցարան Պարագաչեան, 25 Սիրուն Զրուցարան, 20 Ոսկեմատենիկ, 20 Տարրական Քերականութիւն աշխարհիկ լեզուի՝ Պօղաճեան, 20 Համառօտ Քերականութիւն գրաբար լեզուի, 20 Քերականութիւն հայ լեզուի Սրապեան, 2 Ընդհ. ազգաց պատմ. Դ. Խուչեան, 25 Քրիստոնէական Փէշտիմալճեան, 25 Նախագէտնիկ, 10 Համառօտ Թուաբանութիւն Պօղաճեան (գործածուած)։ 10 Ս. Պատմ. Մարգարեան (գործածուած), 10 Համառօտութիւն Քրիստոնէական ուսման՝ Շահնազեանց, 20 Օսմ. Քերական Աբիկեան, 15 Լէյթարիֆը Ասար Ա. մաս, 15 Լէյթարիֆ Րիւզա, 10 Թիւճճար եազըճըլըղը։ Ընդ ամենը 392 կտոր, որոնց 367 կտորը ՆՈՐ և 25 կտորը գործածուած։

Սոյն 392 կտոր դասագրքերը, գաւառացի աղքատ ուսանողաց ի նպաստ կրթասէր ազգայնոց կողմանէ նուիրուածներէն, ստացայ ձեռամբ Յ. Գ. Փայազաչեան էֆ.ի, Երզրումի կուսակալութեան մէջ գտնուող Բզի գաւառակի Խուիս գիւղի վարժարանը ղրկելու համար։

([illegible])

ԳՐԻԳՈՐ Յ. ԽՈՒԷԵԱՆ

1896, Յունիս 22

Կ. Պոլիս

Սոյն անձին Խուիս գիւղի պատուաւորներէն ըլլալը կը հաստատեմ և սոյն 392 կտոր գրքերուն նոյն գիւղի վարժարանը ղրկուիլը կ'երաշխաւորեմ։

[illegible] Ալի Փաշա Խանի

(Կնիք)

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԻՎԻՐԵԱՆ

* * *

Պատրաստ են նաև Արաբկիր և Տիարպէքիր ղրկուելիք դասագիրքերու և այլ դպրոցական պիտոյքներու սնտուկները։

* * *

ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԱՂՔԱՏ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԳՆՈՒԱԾ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐ

190	Մարգարիտներ	190
125	Սիրուն Զրուցարան	250
80	Ոսկեմատենիկ	320
40	Նախնական Քրիստոնէական	60
20	Ս. Պատմութիւն	50
		870
	Զեղչ 0/0 55էն	478½
		391½
180	Քրիստ. վարդապետութիւն)	28½
75	Համառ. գր. քերականութիւն)	
710	Ղրշ.	420

Սոյն 710 կտոր դասագրքերը գաւառացի աղքատ ուսանողաց համար բացառաբար 0/0 55 զեղչով վաճառելով, 420 ղրշ. ստացայ՝ ձեռամբ Յ. Գ. Փայազաչեան էֆ.ի։ Վ. Յ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

1896 Յունիս 21

* * *

Գաւառացի աղքատ ուսանողաց համար բացառաբար 0/0 50 զեղչով 100 օրինակ Տարրական Քերականութիւն աշխարհիկ լեզուի (գին հատը 2 ղրուշէն) վաճառելով, փոխարէնը 100 ղրշ. ստացայ ձեռամբ Յ. Գ. Փայազաչեան էֆ.ի։

1896 Յունիս 21 Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ

* * *

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԾԱԽՔԵՐ

Մալաթիա և Սեբաստիա ղրկուած երեք սնտուկ գրքերուն համար մաքսատան մէջ եղած ծախքեր.

3 Սնտուկներու համար կապար	5
Արպաճի և գրագիր	5
Համալչէք	3
Ջուալ, մուշամա, պարան, կարողչէք	36
Փուլ	1
ղրուշ	50

Ստացայ ձեռամբ Յ. Գ. Փայազաչեան էֆ.ի

ՈՍԿԱՆ Յ. ԹՈՒՆԵԱՆ

[illegible] ի Պաղչէ-Գաբու

1896 Յունիս 21

* * *

Շնորհակալութեամբ կը ծանուցուի թէ Թոռնեան էֆէնտի ինքն իր քսակէն վճարած է սոյն երեք սնտուկներուն մինչեւ ի Սամսոն փոխադրութեան ծախքն, ի նպաստ գաւառացի աղքատ ուսանողաց։

* * *

Օր. Արմենուհի Տէր-Գրիգորեան 9 կտոր, Արեքնազ Սահակեան 8 կտոր և Աննիկ Քիւրքճեան 10 կտոր գործածուած դասագիրք նուիրեցին։

Ոմն նուիրեց 30 կտոր գործածուած դասագիրք, ձեռամբ Մ. Արամեան էֆ.ի։

Միհրան էֆ. Պարսամեան և Սերովբէ էֆ. Խաչիկեան նուիրեցին մէկ մէկ սնտուկ։

* * *

Պէշիկթաշի Մաքրուհեան երկսեռ վարժարանի բարձրագոյն, միջին և տարրական դասընթացքներու աշակերտուհիքը ևս ուզելով մասնակցիլ գաւառացի աղքատ ուսանողաց և մեր քոյրերու գիրքերու և դպրոցական պիտոյից գնման համար եղած հանգանակութեան, մեր մէջ 82 հին և նոր դպրոցական գիրքեր և 34 (երեսուն և չորս) ղրուշ հաւաքելով կը նուիրենք այդ նպատակին։

Աշակերտուհիք Բարձրագոյն, Միջին
և տարրական դասընթացներու

Պէշիկթաշ, 24 Յունիս 1896

Ներքին լուրեր

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Սպանիական դեսպանն երէկ Բ. Դուռը գնաց և առաջին անգամ ըլլալով պաշտօնական այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին։

—Հոլանտական դեսպանատան գործակատար Պ. Բէօն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

—Ամերիկեան դեսպանատան գործակատարը երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ նահանգաց ընդհանուր քննիչ Շաքիր փաշա, որ Սըվազ ժամանած էր, հոն իր քննական պաշտօնը կատարելէ յետոյ Թոքատ գացեր և անկից ալ Երզնկա վերադարձեր է, որ իր բնակութեան կեդրոնն է։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ և Տիարպէքիրի նահանգաց դատական քննիչները՝ Թայիֆ ու Եօրկաքի էֆէնտիները Տիարպէքիրէն ճամբայ ելեր են Երզնկա երթալու համար։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ նահանգին կուսակալ Էնիս փաշա, որ քննական պտոյտի համար կը գտնուէր իր իրաւասութեանը ենթարկեալ գաւառները, նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Ելմտական նախարարութիւնը յառաջիկայ շաբթու պիտի սկսի մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնէից ու քարտուղարաց։

ՆԵՐՈՒՄ.—Իզմիրէն կիմանայ թէ Վեհ. Սուլթանը ներում շնորհած է Բէքիլզացի Խըտըր Զէյթին անուն հովիւին, որ Ռաֆայէլ Մարլիանօ էֆէնտին սպաննած ըլլալուն համար՝ Եղեռնադատ ատեանին վճռով տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր։ Կայսերական այդ ներում շնորհուած է դատական բժիշկներուն մէկ տեղեկագրին վրայ թէ այդ անձ անբուժելի հիւանդութենէ մը բռնուած է։

ԱՐԻՖԻ ՊԷՅ, Հալէպի ու Ատանայի և շրջակայից արտասովոր ընդհանուր հրամանատար միւշիր Էտհէմ փաշայի որդին, որ Հալէպի զինուորական երկրորդական վարժարանին շրջանն աւարտած է, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ընդունուեցաւ զինուորական բարձրագոյն վարժարանին ազնուականաց դասարանը։

ԴԱՏԱՐԱՆՔ.—Սապահ կիմանայ թէ Էտիրնէի նահանգին գաւառներուն ու գաւառակներուն մէջ եղածին պէս, Անատօլուի նահանգաց մէջ քանիներուն մէջ ալ Նիզամիյէ ու առեւտրական դատարաններ պիտի հաստատուին։ Այդ դատարանաց կազմակերպութեան եղանակին համար հրահանգ խնդրուած է Բ. Դռնէն, որ խորհրդակցութեանց ձեռնարկած է։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդն ընդունելի դատեց՝ Պասրգիւղի առջեւ քարափ մը ու նաւահանգիստ մը շինելու ծրագիրն և տեղեկագրեց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, որ պիտի հաղորդէ Ծովային նախարարութեան ու Քաղաքապետութեան։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻՆ Գալաթասէրայի Պաշիի կալուածատէրերին յատուկ յանձնաժողովին դիմելով, հրատարակուած յայտարարութեան համաձայն, սկսան վճարել ծախքի գումարէն իրենց բաժին ինկած մասը։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.—Գօնիայի կուսակալութիւնը հրահանգ ստացաւ պատուիրել ոստիկան-զինուորաց որպէս զի արգիլեն այն գիւղացիներն, որք Էսկիշէհիր-Գօնիայի գծին վրայ երթեւեկող և շինուածանիւթեր փոխադրող վակոնները կը նստին ու կարեւորութիւն չեն տար իրենց եղած արգելքին։ Այդ պատուէր տրուած է սա հիման վրայ թէ երբ երկաթուղւոյ գիծի մը բացման համար տակաւին պաշտօնական արտօնութիւն չտրուած՝ շինուածանիւթ փոխադրող վակոններով արտօնութեամբ կամ առանց արտօնութեան գացողներ ըլլան և նոյնպէս մին արկած մը պատահի, ընկերութիւնն, ըստ պայմանագրութեան, պատասխանատու չէ։

ՀԱԼՔԱԼԸԻ երկրագործական վարժարանին շրջակայ ագարակաց ոչխարներուն մէջէ տժխալտ երեւան ելնելով, նոյն վարժարանի ագարակին ոչխարներն ալ վարակուած էին։ Երկրագործական նախարարութեան և Քաղաքապետութեան կողմէ անասնաբոյժեր ղրկուեցան, որք հարկ եղած միջոցները ձեռք առին։

Քաղաքապետութեան անասնաբոյժերն տեղեկագրեցին ձեռնհաս իշխանութեան որ Հալքալըի վարժարանին շրջակայքը գտնուած գիւղերուն մէջ մինչեւ որ անասնոց հիւանդութիւնն անհետանայ, այդ կողմերէն Կ. Պոլիս ղրկուելիք կաթերը եռացուելէ յետոյ ուղարկուին։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Մոնիթէօռ կիմանայ թէ ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպոն և Հանրային Պարտուց վարչական ժողովին անդամ Պ. Լէոն Պէռժէ Յուլիս 4/16ին Ֆրանսա պիտի ուղեւորին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ առջեւ քարափի մը ու նաւահանգստի մը շինութիւնն, որուն համար կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութիւնը բանակցութիւններ կը կատարէր, յանձնուեր է դրամատէր և շինութեանց յանձնառու Պ. Պաթթիզօլի։

ՍԸՐ ՎԻՆՍԸՆԴ ՔԱՅԼԱՐՏ, Հանրային Պարտուց վարչական ժողովին նախագահը, որ Լոնտոն կը գտնուի, հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ՔՈԼԵՐԱ.—Աղեքսանդրիայի մէջ ուրբաթ օրը քոլերայէ մէկ դէպք պատահեցաւ և շաբաթ օրն ալ մէկ մահ։ Գահիրէի մէջ ուրբաթ 5 դէպք ու 5 մահ և հետեւեալ օրը 4 դէպք ու 4 մահ։ Ուրիշ տեղերու մէջ ուրբաթ 194 դէպք ու 170 մահ և շաբաթ՝ 184 դէպք ու 153 մահ։

Աքքէի մէջ քոլերա երեւան ելաւ։

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ.—Պ. Բալի Սթէֆանովիչ կիրակի օրը իր ամարանոցին մէջ ի Գատըգիւղ սեղան մը տուաւ՝ ի պատիւ Յունաց Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։ Ներկայ էին նաև բոլոր Սինոդականք ինչպէս նաև Գատըգիւղի մետրապոլիտը։ Սեղանէն յետոյ Պատրիարքն ու Սինոդականք շոգեմակոյկով Թօփխանէ գացին և անկից կառքերով Զօղրաֆի վարժարանն և ներկայ գտնուեցան մրցանակաբաշխութեան հանդէսին։

ՍՈՖԻԱՅԻ աւստրիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Լոռոն Քօլ մայրաքաղաքս եկաւ։

ԹՈՒՐՆՕ ՍԷՎԷՐԻՆԻ օսմանեան հիւպատոս Իպրահիմ պէյ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան նորընտիր կցորդ Քօնթ Թրօթմանստօրֆ կոմսն առջի օրը մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 7 ին հրդեհ ծագեցաւ Սկիւտարի Պաղլար Պաշի Նուհ Քույուսու թաղը և տասնըմէկ փայտաշէն տուներ այրեցան։

Ապահովագրական Ընկերութիւնք հետեւեալ վնասները կրած են.

Ինիօն 600, Նորտ Տոյչէ 500, Համպուրկ Մեւնիխ 600, Իւրայէն Պէլժ 100, Նորթ Պրիթիշ 110, Ռօսիա 250 ոսկի։

ԶԱՊԹԻԱՅ ղրկուած զինուորական յանձնաժողովը, որ նոր շինուած թնդանօթներու և անծուխ վառօդներուն փորձը կատարած էր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ նահանգաց համար ընտրուած քաղաքային քննիչներն իրենց պաշտօնին վերաբերեալ հրահանգներն այս օրերս ստանալով իրենց պաշտօնատեղիները պիտի ուղեւորին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ անասնաբոյժի օգնական Բէհճէդ պէյի պաշտօն յանձնուեցաւ քննել մաքսատուններ բերուած ոչխարներն և այլ անասունները։

ՍԱՄՈՍԻ նորընտիր իշխան Սթէֆանաքի Միւզիւրիս պէյ հինգշաբթի օրն իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ առեւտրական նախկին նախարար Պ. Ժիւլ Ռոշ, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի երէկ՝ կայս. Թիկնապահի մը հետ՝ այցելութիւն տուաւ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Մահմուտ Ճելալէտտին փաշայի։ Յետոյ այցելեց նաև մեծ մզկիթներն ու Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։

ՀԱՄԻՏԻՅԷ հեծելազունդերը քննելու պաշտօն ունեցող զինուորական յանձնաժողովը Երզրում ժամանեց։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան պահականաւը Լօրէլէյ երէկ իրիկուն դէպի Սեւ ծով ուղեւորեցաւ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ.—Երէկ Վառնայէն մայրաքաղաքս եկան Ռումելիցի 67 իսլամ գաղթականներ։

ՍԱՌՈՅՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագիտաց ժողովը նկատողութեան առաւ Ագնաւորեան Գէորգ էֆէնտիի ծրագիրը, որով արտօնութիւն խնդրած է՝ Ֆէրիգիւղի մէջ սառոյցի գործարան մը հաստատել՝ պայմանաւ որ Համազգային Անկելանոցին ու հիւանդանոցներուն ձրի սառոյց մատակարարէ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ քաղաքին մէջ ջուր բերելու ծրագիրը յանձնուեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագէտներու ժողովին։

ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐԱՑ ՏՈՒՐՔԸ.—Քաղաքապետութիւնն հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ որպէս զի արհեստաւորաց արտօնագրի տուրքն աւելի կանոնաւոր կերպով գանձուի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնը վիճակագրութիւն մը պիտի պատրաստէ, յորում մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի գտնուին Կ. Պոլսոյ հիւանդանոցներուն վրայ ինչպէս նաև թէ ժողովրդեան մէջ ամենէն աւելի ո՛ր հիւանդութիւնները կը տիրեն և ո՛ր եղանակին մէջ և թէ ո՛ր տարիներու մէջ աւելի մահեր կը պատահին և այլն։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ դատեց Լեւոն անուն անձը, որ Պոլսոյ Բարմաք Գափու թաղին մէջ կօշկակար Հաճի Կարապետը վիրաւորած էր։ Լեւոն դատապարտուեցաւ ութ ամսուան բանտարկութեան և 2400 ղրուշ հատուցանելու իբրեւ վիրաբուժական ծախք։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.— Առջի գիշեր Բերայի Այնալը Չէշմէ թաղին մէջ Ֆիլիպ ու Մկր անուն երկու անձեր՝ երկուքն ալ գինով՝ կռուի բռնուեցան։ Ֆիլիպ դաշոյնը քաշելով Մկրի փորը մխեց և ծանր վէրք մը բացաւ։ Ֆիլիպ ձերբակալուեցաւ։ Վիրաւորեալը ծանր վիճակի մէջ է։

—Կիրակի գիշեր Ֆէնէրի կողմը Բանտէլի ու Մէլիօ անուն երկու անձեր իրարու հետ կռուելով Բանտէլի իր հակառակորդը դաշոյնով վիրաւորեց։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

—Նոյն գիշերը Ղալաթիոյ մէջ կռուի մը հետեւանօք Վասիլ անուն մարդ մը դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց Գասրի անուն բեռնակիր մը։ Վասիլ ձերբակալուեցաւ։

—Կիրակի իրիկուն Քեաղըտխանէի Ալի Պէյ գիւղին մէջ 6-7 տարեկան գնչուի տղեկ մը գլորուելով գետակին մէջ ինկաւ ու խեղդուեցաւ։

ԱԶԴ. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԴԱՆՔԱՅ

Մաքսային 5 0/0 պարտաթուղթերուն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 90 յուլիս 1/13ի թիւ 8 կտրոնները, որոնց մինչեւ յունիս 30 յուլիս 12 ներկայացուին վճարուելու համար, պիտի ջնջուին։ 7—9

ԱԶԴ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանրային պարտուց վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. հրովարտակին Ե. յօդուածին 5 հատուածին համեմատ բոլոր այն կտրոնները որոնք գանձուած չըլլան վեց տարուան ժամանակամիջոցի մէջ, իրենց պայմանաժամէն սկսեալ, պիտի ջնջուին։

Հետեւապէս 1890 սեպտ. 1/13ի կտրոնները որոնք մինչեւ 1896 սեպտ. 31/12 չգանձուին, վար պիտի դրուին օսմ. հանրային պարտուց վարչութեան մէջ։

Կ. Պոլիս 1 յունիս 96 6—15

ՏՈՔԹ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Վկայեալ Ֆիլատելֆիոյ եւ Նիւ Եորքի համալսարաններէն, երեք տարի հիւանդանոցաց մէջ ծառայած, յետ տասն եւ հինգ ամեայ փորձառութեան, իր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Սագըզ Աղաճ փողոց թիւ 47 տունը, ուր կ'ընդունի հիւանդ ամեն օր ժամը 7—11. երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ իրեն դիմողները, իսկ առաւօտները բացի կիրակիէ մինչ կէս օր կը գտնուի Գատըգիւղ հայոց եկեղեցիի մօտ ատամնաբոյժ Գօնիֆէլի տունը ուր երեքշաբթի օրերը ձրի կը դարմանէ իրեն դիմող աղքատ երը։ Կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւնք եւ կը կատարէ վիրաբուժական ամեն կարգի գործողութիւնք։ 457 66—75

(*).—Տե՛ս Արեւելքին երեկի թիւը, յորում թէ՛ Շրջաբերականին իմաստն հաղորդեցինք և թէ Թայմզի կարծիքն անոր վրայ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Էտիրնէի և Սէլանիկի նահանգաց ելմտական քննիչ անուանեցաւ Սըվազի նահանգին նախորդ Տէֆթէրտար Վասֆի էֆէնտի։

Անցեալ տարի քաղաքային անասնաբուժական վարժարանէն շրջանաւարտ եղող Արշակ էֆէնտի Պէրութի անասնաբոյժ անուանեցաւ, Վասֆի էֆէնտի՝ Էնկիւրիի, Սապիթ էֆէնտի՝ Տրապիզոնի, Արմենակ էֆէնտի՝ Մանասըրի, Սիւլէյման էֆէնտի՝ Էտիրնէի նահանգին Գօնաք անուն տեղին և Հիւսնի էֆէնտի՝ Իսկէնտէրունի, իսկ Ալի էֆէնտի ալ նոյն վարժարանին օգնական ուսուցիչ։ Ասոնց ամենուն ալ Րապիթ աստիճան տրուած է։

Հալէպի նահանգին Զէյթուն գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Միլքիյէ վարժարանի նախկին շրջանաւարտ և Եօնասի նախորդ գայմագամ Նուվանքի էֆէնտի։

Զէյթուն գաւառակին գայմագամի օգնական անուանեցաւ Պոլիս գիւղախումբին մուտիր Իզզէթ պէյ։

Պիթլիսի նահանգին Պուլանըք գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Բէրիվարի գայմագամ Պէլալ Էտիպ էֆէնտի և իրեն յաջորդեց Միլքիյէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտ ու Պասբէլգարիի նախորդ գայմագամ Մուսթաֆա Հիլմի էֆէնտի։

Իւլուի առաջին աստիճան տրուեցաւ Էտիրնէի նահանգին կուսակալի օգնական Հազիմ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Էտիրնէի նահանգին Տէֆթէրխանէի տնօրէն Մուֆիտ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Երէկ երկուշաբթի, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, սպանիական նորընտիր դեսպան Պ. Վինսէգլաս Րամիրէզ տը Վիլլա Ուրուտիա՝ իր յանձնարարագիրը մատուցանելու համար՝ հետեւորդ պաշտօնեաներուն հետ՝ հարկ եղած արարողութեամբ կայս. պալատ գնաց և պաշտօնական կերպով Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւ ունեցաւ։»

—«Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ կազմեալ և Անատոլուի նահանգաց մէկ քանիներուն յատուկ նպաստամատոյց յանձնաժողովոյ կողմէ կատարուած հանգանակութեան գումարը հասած է՝ իսլամական աղօթատեղիներու համար՝ 63,400 ղրուշի և ընդհանուր հանգանակութեան համար ալ 76,593 ղրուշի։»

—«Յունիս 23 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Պրուսայի, Վանայ, Գասթէմունիի, Էնկիւրիի, Ատանայի, Խարբերդի, Մուսուլի, Պիթլիսի և Տիարպէքիրի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Վերջացող շաբթուն նորէն առեւտրական հրապարակի կացութիւնը գոհացուցիչ չէր։ 6,000 քիլէ կարծր ցորեն հասաւ ու ծախուեցաւ օխան 27 1/2 փարաէն։ Կակուղ ցորենէն հասան 4,000 քիլէ Վառնա ու Պալչըք, 1,000՝ Էտիրնէ, 6,000 Զաղարա և 1,000՝ Սամսոն, որք ծախուեցան քիլէն 12 3/4, 14 1/2, 13 և 14 ղրուշէն, ըստ տեսակին։ 4,000 քիլէ Ազիմա ցորեն հասաւ, բայց տակաւին չծախուեցաւ։ 1,500 պարկ եգիպտացորեն վաճառուեցաւ օխան 13—13 1/4 փարաէն և 8,000 քիլէ գարի քիլէն 9 1/2 ղրուշէն։ Հաճարի և վարսակի վրայ գործ չեղաւ. կարժեն 18—18 1/4—19 1/2 փարա օխան, ըստ տեսակին։ Թեփի վրայ ընթացիկ գործեր եղան օխան 13 1/4—14 փարաէն։ Ալիւրներէն հասան 3,700 պարկ Իպրաիլ, 3,900՝ Օտեսա, 600՝ Սեվաստաբօլ, 800՝ Մարսիլիա և 200՝ Վառնա, որք ծախուեցան ընթացիկ գիներով։

Լուբիայի, բակլայի, կտաւատի, կանեփի ու խաշխաշի հունտի և կորեկի վրայ գործ չեղաւ. կարժեն 125 ղրուշ հարիւր օխան և 24, 38—40, 45—46, 52 և 29 1/2—30 փարա օխան։ 150 պարկ սիսեռ ծախուեցաւ օխան 36—43 փարաէն։ 400 պարկ սուսամ՝ 73—74 փարաէն և 100 պարկ ընկոյզ 49—50 փարաէն օխան։

Արտածելի նիւթերէն 350 հակ թիֆթիք ծախուեցաւ 21—23 ղրուշէն, ըստ տեսակին։ 10 պարկ դեղին մեղրամոմ 19—20 ղրուշէն օխան։ Դեղին ճէհրիի և գազի խէժի վրայ գործ չեղաւ։ 22 սնտուկ աֆիոն ծախուեցաւ։ Դեղարանայ գործածութեանը համար, հին հունձք, 119 1/2 ղրուշէն և 12 սնտուկ Պիլէճիք Կէյվէ, նոր հունձք 110—115 ղրուշէն օխան։ Սկամոնիի (մահմուտիյէ) համար խնդրանքներ կըլլան, բայց պատրաստ ապրանք չկայ. Իսկիլիպի տեսակները կարժեն 60—65 ղրուշ։

Ալքոլներէն հասան 28 տակառ Ուլատօֆքա, 64 տակառ ղանազան ռուսական տեսակ, 44՝ Թրիէսթէ ու 45՝ Իպրաիլ Բրէտէնժէ, որք ծախուեցան 43 1/2—51 օխան մէկ օսմ. ոսկոյ։

Գաղթաբերքերէն 6,000 պարկ Թրիէսթէի շաքար ծախուեցաւ, որուն 5,000ը վերջացող շաբթուն հասած էր, 94—103 ղրուշէն ըստ մաքրին և տեսակին։ 180 պարկ եգիպտական շաքար հասաւ և վաճառուեցաւ։ Ռուսական տեսակէն 1,000 պարկ հասաւ և վաճառուեցաւ 82 ղրուշէն։ 400 պարկ խահուէ հասաւ ու ծախուեցաւ 9.50—13 օսմ. ոսկոյ։ Ռիզօն բրինձ ոչ հասաւ և ոչ վաճառուեցաւ։ Ռանկունի տեսակէն 4,100 պարկ հասնելով վաճառուեցաւ 84 ղրուշի։ Եգիպտական ու ճաբօնական բրինձի վրայ գործ չեղաւ։ 900 սնտուկ Ֆուանիյէ ու 200 սնտուկ Փաշա Պաղչէի գործարանի մոմ ծախուեցաւ սնտուկը 52—52 1/2 և 48—58 ղրուշ ոսկեդրամ, ըստ տեսակին։ Ռուսական քարիւղի վրայ ընթացիկ գործեր եղան սնտուկը 30 ղրուշ՝ ոսկին հարիւր ղրուշէն։

ՀՆԴԿԱՀԱՅ ԲԺԻՇԿՆԵՐԸ

ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ԲԺԻՇԿ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆՑ

Տոքթ. Վահրամ Թորգոմեան, որ «Հանդէս Ամսօրեայ»ի մէջ կը հրատարակէ մեր հին բժիշկներուն կենսագրութիւնը, այս անգամ կը խօսի հնդկահայ բժիշկի մը վրայ։ Քաղուածք մը՝ իր շահեկան տեղեկութիւններէն.

Հնդկահայ արդի Հայ բժիշկներուն գլխաւորներէն է բժիշկ Ստեփաննոս Յովսէփեան Մանուկեանց, զոր պատիւ ունենամ ճանաչել այսօր (թէև ի հեռուստ), շնորհիւ Կալկաթթաբնակ հայ վաճառական Պ. Սինեքերիմ Հայկազունի անձնանուէր բարեկամիս յղած տեղեկութիւններուն։

Ստեփաննոս բժիշկ Մանուկեանց, կրնայ լինել այն հազուագիւտ Հայերէն, որ հեռաւոր երկրի մէջ, օտար երկնքի տակ, ո՛չ միայն չեն մոռցած իրենց ազգութիւնը, այլ անհամեմատական գովելի նախանձախնդրութեամբ կը նկրտին ընել ի՛նչ որ կրնան՝ հայ անուան պատիւ, հայ անուան պարծանք ըլլալու։

Բնիկ Հնդկահայ, ծնած է նա Կալկաթթայի մէջ 1840 թուին Ապրիլ 5ին։

Իր հայրն էր՝ Պարսկաստանի Շիրազ քաղաքէն, Յովսէփ Մանուկեան, որ դարուս սկիզբները կը գաղթէ Կալկաթթա, կամուսնանայ տեղացի հայ օրիորդի մը հետ, կըլլայ հայր երեք զաւակի, և քառորդ դար մը չանցած, հնդկաբնակ հայութեան մէջ կունենայ կարեւոր դիրք մը։ Նախապէս աննշան վիճակի տէր, բայց ի բնէ ուշիմ և ճարտարիմաց, իր անխոնջ աշխատասիրութեան և եզական ինքնօգնութեան շնորհիւ ո՛չ միայն կըլլայ երեւելի վաճառական այլ և մին այն նշանաւոր հայ Նաւապետներէն, որք դարուս առաջին կէսին Հնդկական ամայի ծովերն հերձելով, հնդկահայ վաճառականութեան համբաւը տարածեցին ծագաց ի ծագս աշխարհի։ Մեսրովպ Թադիադեանց իր «Ազգասէրներուն մէջ նշանակած է արդէն անոր անունը, որ Կալկաթթայի մէջ ալ Կապտան Մանուկ յորջորջմամբ հանրածանօթ էր. այսպէս կը գրէ Պ. Ս. Հայկազունի։

1836ին Կապտան Մանուկ Ռանգունի մէջ իրեն համար շինել կուտայ 200 թոնօ կարողութեամբ գեղեցիկ առագաստանաւ մը, որ այն ատեններն առաջին կարգի նաւ մը կը համարուի. Նաւը կը կոչէ «Եղիսաբէլ» յանուն իր անդրանիկ դստեր, որ այժմ տակաւին կապրի եղեր Կալկաթթայի մէջ։

Իր Եղիսաբէլով Կապտան Մանուկ աշխարհիս չորս կողմը ճամբորդներ կը սկսի փոխադրել, և կը տանի թէ՛ իր և թէ՛ ուրիշներուն վաճառելի ապրանքները, վաճառականը միանգամայն և նաւավարն անձամբ ինքն ըլլալով. ինչ մեծ կարողութեան և որպիսի՜ ճարպիկ գործունէութեան տէր մարդ էր նա ուրեմն(*)։

Ահա այս անձին երկրորդ զաւակն էր բժիշկ Ստեփաննոս Մանուկեանց, որ իւր սկզբնական կրթութիւնը ծնողական յարկին տակ ընդունելով, նախ՝ կ'աշակերտի Կալկաթթայի Հայոց Ս. Սանդուխտ Դպրոցը, ապա կը դիմէ նոյն քաղաքի Անգլիական Սուրբ Պօղոս Ուսումնարանը, ուր տարրական ուսումն աւարտելէն վերջը՝ մեծ հաճութեամբ կը ձգտի բժշկական ուսմանց պարապելու։

Հազիւ 15 կամ 16 տարեկան, բժշկութեան նախապատրաստական դասերը կը սկսի Կալկաթթայի Medical Collegeին մէջ, ուր քիչ ատենէն ա՛յնչափ յառաջդիմութիւն ցոյց կուտայ, որ խնամակալներ տեսնելով Ստեփաննոսի ուշիմութիւնն և անյագ տենչը բժշկութեան, կը յուղարկեն զինք Եւրոպա՝ Լոնտոնի արքունի բժշկական Համալսարանը։

Ստեփաննոս մեծ փութով և ջանասիրութեամբ չորս կամ հինգ տարի կանոնաւորապէս հետեւելով այս համալսարանի դասերուն, յաջող քննութիւններով կը պսակուի Տոքթոր-բժիշկ և վիրաբոյժ, 1862 յունիսին։

Իր բժշկական վկայականն ստանալէն քանի մը ամիս յետոյ նորապսակ Տոքթ. Ստեփաննոս Մանուկեանց կը վերադառնայ իր ծննդավայրը, ուր կը հասնի 1862 դեկտեմբերին։

Անոր վերադարձը խնդութեամբ կ'աւետէր Կալկաթթայի Արեւելեան Հնդկաց Լրագիր անուն հայերէն վիմագիր նոր թերթը, որուն երկրորդ թուէն քաղելով Զմիւռնիոյ Արշալոյսն ալ (1863 փետր. 23) կը հրատարակէր այսպէս.

«Ազգային ուրախութեամբ հրատարակեմք զի պարոն Ստեփաննոս Յովսէփ Մանուկ՝ կրթեալ յարուեստ բժշկութեան ի Լոնտոն, դարձաւ անտի Ագիլէտա նաւաւ ի 23 դեկտեմբերի անցելոյ, ունելով զվկայական (դիպլօմայ) անդամոց արքունի քաղաքական ծառայութեան, M. R. C. S. Ցանկամք յաջողութիւն պաշտօնի նորա։»

Կալկաթթա ժամանելով, Տոքթ. Ս. Մանուկեանց կորոշէ պետական ծառայութեան մէջ մտնել և անմիջապէս Տէրութեան «Արագան» շոգենաւին մէջ բժշկութեան պաշտօն կ'առնու։ Երկու տարւոյ չափ ամենայն յաջողութեամբ վարելով այս պաշտօնը, 1864 մայիսին կը թողու զայն և «Արագան» շոգենաւէն կը փոխադրուի վերին Հնդկաստանի Շահքաբաս քաղաքի Սանդըհօր ըսուած տեղը, ուր իւր պաշտօնն էր՝ ոչ միայն բժշկութիւն, այլ քաղաքապետի փոխանորդութիւն, և միանգամայն արքունական գանձապահութիւն։

1864ի հոկտեմբերէն սկսեալ Տոքթ. Ս. Մանուկեանց, անխափան կը վարէ մինչեւ այսօր իւր այն բարձր պաշտօնները, որոնց ուրիշ հայ մը Հնդկաստանի մէջ չէ արժանացած բնաւ։

Բաց ի յիշեալ պաշտօններէն՝ բժիշկ Մանուկեանց Երեսփոխանի պաշտօն ալ վարած էր և Հնդկաստանի մեծ քոլերա (փոքբէքօմի ըստ Թագիադեանի) համաճարակի ատեն այնչափ անձնանուիրութիւն և ճարտարութիւն ցոյց կուտայ, որ Անգլիական տէրութենէն գովասանական թուղթ կ'ընդունի։

Իր երեսնամեայ և աւելի պաշտօնավարութիւններէն յոգնած, Տոքթ. Ս. Մանուկեանց տարի մը յառաջ հրաժարականը տալով, կը խնդրէ իր հանգստեան թոշակը. բայց Անգլիական տէրութիւնը տակաւին չուզեր ընդունիլ անոր հրաժարականը, չկարենալով գտնել արժանաւոր յաջորդ՝ Մանուկեանցի պէս հաւատարիմ, Մանուկեանցի պէս ճարտար, Մանուկեանցի պէս գործունեայ, ինչպէս կը գրէ Պ. Հայկազունի։ Ինչ մեծ պատիւ դարուս Հայ բժշկութեան։

(*) Թադէոս Խ. Ավետում անգլերէնէ թարգմանելով Օլիվըր Գոլդսմիթյայ «Փախերեցն Վէյքֆիլդայ» (տպ. ի Կալկաթա 1848) կը նուիրէ «ի յիշատակ Յովսեփայ Մանուկեան նաւապետի հանգուցելոյ ի հասակի 47 ամաց... ի Կալկաթա յամի Տեառն 1842 Յունուարի 18/30»։ Կապտան Մանուկ քեռին էր Թ. Խ. Ա. Ավետումին։

ԱԶԴ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել թէ Յուլիս 3էն սկսեալ արտասովոր և առժամեայ 101 թիւ սակացոյց մը գործադրութեան պիտի դնէ՝ փոքր արագութեանց համար, խոտ դեղձելու և որ գործադրելի է վարսակի, Էրզիլա ու Ֆռման կոչուած ցորենի, եգիպտացորենի, կորեկի, տարբլի, բրինձի և հաճարի առաքմանց համար՝ կամ ամբողջ վակոնով՝ 15,000 քիլօ և կամ մասնաւոր բեռնաւորումով՝ առնուազն 100 քիլօ։

Այդ նոր սակացոյց գործադրելի է Էսկիշէհր-Գոնիայի գծին կայարաններէն Հայտար Փաշայի, Իզմիտի ու Տէրինձէի համար և Էսկիշէհր-Գոնիայի գծին մէկ կայարանէն միւսին և կամ Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի մէկ կայարանն ու փոխադարձաբար։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել կայարանաց պետերուն, առեւտրական ճիւղին ի Հայտար Փաշա և կամ Պ. Տըլաֆրամանթիրիա՝ ներկայացուցիչ ի Սիրքէճի և ի Կալաթա։ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

19 Յունիս 1896

Հայտար Փաշա

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքայի բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը որ յունիս 30ին գումարուեցաւ ի Լոնտոն, որոշեց 1895ի տարեշրջանին համար առ մէն մի բաժնեթուղթ 12 շիլին կամ 15 ֆրանք շահաբաժին վճարել։

Այս վճարումը տեղի պիտի ունենայ ամսոյս երեքէն սկսեալ Կ. Պոլսոյ, Լոնտոնի և Բարիզի կեդրոնատեղիներն ինչպէս նաև գործակալութիւններն ու մասնաճիւղերը, թիւ 38 կտրոնին յանձնման փոխարէն։ 2—3

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

Հին հաւատք կամ հեթանոսական կրօնք Հայոց. գրեց Հ. Ղ. Վ. Ալիշան, պատկերազարդ, էջ 522. գին ֆրանք 3։

Աբուսալեհ Հայ. Պատմութիւն եկեղեցեաց և վանօրէից Եգիպտոսի, գրեց Հ. Ղ. Վ. Ալիշան էջ 82. գին ֆրանք 0.50։

Թանգարան հին և նոր նախնեաց.— Ա. Անկանոն գիրք հին կտակարանաց, բաղդատեալ ընդ այլ և այլ գրչագիրս հանդերձ տարբերութեամբ. էջ 399 ֆր. 4։

Մամբրէ Վերծանող — Ճառք, բաղդատեալ ընդ այլ և այլ գրչագիրս ֆրանք 1.50։

Կորիւն Թարգմանիչ. — Պատմութիւն վարուց և մահուան սրբոյն Մեսրոպայ վարդապետին—կրկին բաղդատեալ. ֆրանք 1։

Ուսումնասիրութիւն հայ լեզուի և մատենագրութեան յԺԲ—ԺԳ (ԺԴ-ԺԹ դար) գրեց Հ. Գ. Վ. Զարբհանալեան, էջ 399 ֆրանք 3։

Պատմ. Գաղղիականութեան Միջնէ Հայոց, գրեց Հ. Բեր. Վ. Քաջունիեան. էջ 234 ֆրանք 1.50։

Դ. Լ. Մարգվեդեֆ — Ուղեւորութիւն յԱրարատ, թարգմ. Հ. Բեր. Վ. Քաջունեան ֆր. 1.50

Քերթուածք և կենսագրութիւն [illegible] Պետրոս Հ. [illegible], հանդերձ այլ և այլ իւր արձանագիր գեղեցիկ պատկերօք էջ 220 ֆրանք 3։

Շ[illegible]ութեան տեսական և գործնական դասք. 28 պատկերօք, գրեց Հ. Ման. Վ. Բաջունի էջ 158 ֆրանք 1։

Շ[illegible]ութեան տեսական և գործնական դասք. 80 պատկերօք, գրեց Հ. Ման. Վ. Բաջունի էջ 237, ֆրանք 1.50

Նոր Թուաբանութիւն, գրեց Հ. Պօղոս Վ. Գոֆֆեան, Ա. հրջան էջ 128, գորգ. 100 պատկերօք, Բ. հրջան էջ 133, գորգ. 100 պատկերօք. իւրաքանչիւրն ֆրանք 1։

Շարք ընտիր պատմութեանց.— Վիլհելմ պատմական վէպ ժամանակակից Փիլիպպոսի Բ. Թագաւորին Սպանիոյ, էջ 68 ֆրանք 0.50։

Ն[illegible] Կատարելութիւն ի հինգ հանդէս. գրեց Հ. Աթ. Վ. Տիրոյեան էջ 135 ֆրանք 0.75։

Ընդհանուր ցանկ նիւթոց յիսնամեայ Բազմավիպայ Ա—Ծ 1843—1893 ֆ. 2

555 2—2

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՍԼԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

ԷՆՍԻՔԼՕՓԷՏԻՔ ՀԱՅԵՐԷՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ԲԱՌԱՐԱՆ

ԳԻՆ 22 ՂՐՇ.

Դուպանի Ֆրանսահայ Բառարանին երկրորդ տպագրութիւնն ալ սպառած ըլլալով, եւ միւս կողմէն՝ ԱՄԷՆ ԲԱՌ պարունակող բառարանի պէտքն զգալի ըլլալով, Եղիա Էֆէնտի Տէմիրճիպաշեանի յանձնուեցաւ յօրինել Ֆրանսահայ Բառարան մը, որ անշուշտ շարունակութեամբ անոր ի լոյս կ'ընծայուի։ Տեղոյ խնայողութեան համար ի գործ դրուած առաւելագոյն միջոցներու շնորհիւ անհամեմատելի խտութիւն մ'ունեցող միջակադիր սոյն Ֆրանսահայ բառարանը, յօրինուած հետեւողութեամբ Լիդրէի ընտրելագոյն բառագրքին, կը պարունակէ Ֆրանսերէն լեզուին գրեթէ բոլոր բառերն իրենց բոլոր առումներով, որպէս եւ ամենէն գործածական ոճերն։ Տէմիրճիպաշեան Էֆէնտի բառաշինութեան մասին իւր ունեցած մասնաւոր յարմարութեամբն որով բազմաթիւ բառերով ճոխացուցած է հայ լեզուն, գտած է լեզուին պակսած գրական, գեղեցկագիտական, իմաստասիրական, գիտական եւ արհեստական բառերուն հայերէններն, այնպէս որ կատարեալ բառագիրք մը կրնայ համարուիլ Բառարանս ունեցած այս երեւակ առաւելութեամբը, այսինքն առաւելութիւն Ֆրանսերէն բառից, առաւելութիւն նոր առմանց, առաւելութիւն 15—20,000 նորակերտ հայերէն բառից։

Այս բոլոր առաւելութեամբը Ֆրանսահայ Բառարանս, որ կը պարունակէ 966 էջեր, կազմեալ՝ կը ծախուի անօրինակ գնով։ 522 18—40

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Յունիս 25 7 Յուլիս 1896

Անուանելի	Վճարեալ	Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100		1881	Քոնս. Թէրքի A 1%	66	—
100			» » B	35	2)
100			» » C	22	15
100			» » D գոցուած	22	— 1/2
400			բացուած	23	(2
100			միջօրէ	21	03
100		1870	Ռումէլեթ. գոցուած	103	12
Ֆր. 500			բացուած	103	—
			միջօրէ	103	12
Անկ.	Վճ.				
20	10	1890	Օսմանիէ, 4%	80	—
22	11	1869	Քրէտի ժէն. Օմ.	7	30
10	5	1872	Սօս. Օմ. ու Շ. է Վ.	4	05
140	140	1878	Լաւրիոնի	54	—
500	300	1889	Անատոլուի (ԲժԹ. 5%)	666	50
500	500		Երկաթուղիք (ՊրԹ.)	315	—
20	8	1882	Թրամուեյ (ԲժԹ. 5%)	7	75
500	500		(ՊրԹ.)	489	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	15	20
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 6%	1	25
11	5 1/2	1893	Օսմ. Ապահովգր. Ընկ.	4	70
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	383	—
			Քաղաքներու արժեթղթոց գիները	488	—

ՄԹԻԼԱՆՑ (Քրիմ) ՆԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ռ.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	4	50
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	2	—
Ռըքըր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	35

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	—
Փարիզ »	Ֆր.	23	92 1/2
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	10	90
Պերլին չէք	Մարք.	18	45
ՄԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ			
8 օրուան համար 10 հատի	Ֆր.	5	—
1 ամսուան համար	»	——	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի Օ. Ռ. 100 ղրշ.էն		109	33
20 Ֆրանքնոց		87	18
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		107	15
Քըմիք		51	08
Ռուպլ Թղթադրամ		8	58
Մէճիտիյէ		108	20
Մանր արծաթ		103	30
Մէճալիք		97	30
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի Բէքօն		——	13 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 7 Յուլիս			
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիք.	Ֆր.	—	—
» » C	»	20	87
D (Բացուած	»	—	—
(Գոցուած	»	20	27
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	105	—
Բրլուրիւղէ	»	159	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	»	483	—
Օսմանիէ	»	343	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	351	—
Պանք Օթոման (անուանկն.)	»	558	—
Ռանթ Ֆրանսական 3%	»	101	67
» » 4 1/2%	»	105	25
» Իտալական	»	88	30
Քրէտի Լիոնէ	»	782	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	——	—
Քոնդուար տ'էսքոնդ	»	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	——	—
Եգիպտական Միացեալ	»	522	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
ՎԻԵՆՆԱ 7 Յուլիս			
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆիորին	52	12
Օսմ. Ռէժի	»	176	25
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես		105	50
» Փարիզի	»	——	
ԼՈՆՏՈՆ 7 Յուլիս			
Քոնսոլիտ Օսմանեան A	Օ. Ռ.	65	25
» » B		35	25
» » C		20	37
D (Բացուած	»	——	—
(Գոցուած	»	20	06
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երշխութ.		——	—
» » 1894 3 1/2% Եգպ. Հրկ.ով		——	—
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	12	21
Այտընի Երկաթուղի		12	—
Միացեալ Եգիպտական		103	75
Առանձնաշնորհեալ »		——	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		113	62
Պուլկար. Փոխառ.		——	—
» » Նոր 6%	»	98	50
Ռանթ Հելլենական 5% 1881	»	30	75
» » 5% 1884	»	30	75
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	325
ՊԵՐԼԻՆ 7 Յուլիս			
Օսմ. Փոխառութիւն 1885ի	Մարք	——	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	105	50
Անատոլուի Երկաթ. 1/4 ՊրԹղԹ.	»	——	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	340
» Փարիզի » 3 ամիս		——	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի		——	—

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորագիւտ գործիքի մը միջոցաւ ամենաառաւել ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վերջնականապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, ոսկի, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, ղեմքի ձեւաւորութիւն՝ (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ «Ակարբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեր այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Եմբեցուցիչ դեղերու, եւ նորագիւտ աշցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիկի զարեփրաստան վրայի յարկը ճիշդ Զալուբեանց դէմը)։

Դատրգիւղի յաճախորդը կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Խրֆսօվէի փողոց ամէն օր։

Թ. Գ. Հաւատարելու համար Եւրոպայի եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ծանուցումը կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղիին։ 410

ՏՕՔԹԷՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կալաթա կամուրջին դէմը Թիւ 7

Օ ԼՈՒՎՐ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

194, Բերա փողոց, 194

ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ 17/29 յունիս, երկուշաբթիէն սկսեալ վաճառանոցին մէջ գտնուած ամեն նիւթերու վրայ։

Պ. Ն. ԹԻՊԵՐԻՈՒՍ, ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՏԷՐԸ

Օ ԼՈՒՎՐ կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան ինչպէս և եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ նկատելով որ եղանակն արդէն առաջացած է եւ շատ մը նիւթեր բոլորովին սպառած են, որոշած է ամեն ապրանքներուն վրայ մեծ ու իրական զեղչ մը ընել։ Շատ մը նիւթեր պիտի վաճառուին աւելի քան 50 % զեղչով։ Այն բմահաճ լիքիտասիօններէն չէ զորս շատ անգամ յարաչար ի կիր կառնուն մայրաքաղաքիս մէջ։ Օ ԼՈՒՎՐին վաճառատունը պարզ այցելութիւն մը պիտի բաւէ համոզուելու համար թէ ի բաւ խնդիրը «մէկ հատիկ առիթի» մը վրայ է որմէ անշուշտ պիտի փութան օգտուիլ բերալի տիկինները։ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԿԱՆԽԻԿ 5—15

ԱԼԱՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՒՇԱՆԵԱՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԻՒԹՈՑ
ՄԵՏԱՔՍ, ՔՕՐՏՕՆԷ, ՇԻՒԼ, ԲՈՒՐԴ ԵՒ ԱՅԼՆ.
ԹԱՒԻՇԻ ԵՒ ԱԹԼԱՋԻ ՎՐԱՅ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ
ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ՆԻՒԹՈՑ ՃԱՐԱՔԱՆՈՑ
ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ, ԲԱՐՁԵՐ, ՍՓՌՈՑՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԻ ԳԾԱԳԻՐՔ ՄԸ
ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՄԻՇՏ
ՍՏԱՄՊՕԼ. ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ ԽԱՉՄԵՐՈՒԿԻՆ ԴԷՄ.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՏՕՔԹՕՐ Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հինգշաբթի օրերն կատարած ծրի խորհրդակցութիւնները, յետայսորիկ, տեղի պիտի ունենան ժամը 5էն մինչեւ 11 ըստ Թրքաց։

535 20—39

ԼԱՄՊԱՐ ՇՐՋՄՈՒԻԿ

ԼՈՒՍԱՇՈՂ ԵՒ ՋԵՐՄԻ

ՄԱՆՉԵՍԹԸՐԻ ղրուպնամբ

(ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ)

Անճման խեալ լոյս

Պատրոյգ չկայ հոտ չկայ

ԿԱՆՈՆԱՒՈՐԻՉ ՋՈՒՆԻ

Միօրինակ լոյս Մաքրութիւն

ԲԱՑԱՐՁԱԿ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Փօրֆիւրեով

Ջեռք կը բերուի

30 % խնայողութիւն

Քարիւղի վրայ

—o—

ԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼԻ

ԱՄԵՆ ՋԵՒ ԼԱՄՊԱՐՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

—o—

Գործատուն եւ վաճառատուն

Բերա, Մեծ-Փողոց

Բասաժ տ'Անթիօխ, 10 էն 15

Կ. ՊՈԼԻՍ 22—104

ՔԱՖԷ ՌՈՅԱԼ

248, Բերա Մեծ Փողոց, 248

ՏԷՐ՝ ՏՈՄԱՍ ՏՈՍԻԱԴԻՍ

Այս ծանօթ սրճարանին տէրը կը ծանուցանէ հասարակութեան և իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ իր սրճարանը բոլորովին վերակազմուած է ու նորոգուած։ Սպասարկութիւն անստգիւտ, ըմպելիք առաջին կարգի։ Լաւագոյն հանգամանք։ 554 7—15

ԱԶԴ

Փարիզաբնակ ծխողները ճշմարիտ JOB ծխախոտի թուղթը դիւրաւ կ'որոշեն իր կնիքներէն, բայց միմիայն սիկարը ծխած ատեննին է որ կը նշմարեն խարէութիւնը եւ ո՛չ թէ այն վայրկեանին ուր կեղծ պլակը իրենց կը տրուի իբրեւ ճշմարիտ եւ հարազատ JOB ծխախոտի թուղթ։

Որպէս զի ամէն շփոթութիւն եւ վարանում անկարելի ըլլայ, եւ մեր յաճախորդը չը խաբուին, պէտք է որ ուղղակի դիմեն ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ JOB ԾՈՊԻ ԹՈՒՂԹԻՆ ՄԻԱԿ ՏԵՂԻՉԻԹԵՐ Յ. ԼՈՒԹՖԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ. Կալաթա, Մահմուտիյէ փողոց, Թիւ 27. եւ կամ այն ծխավաճառներուն կամ խանութներուն զորս ինքը կը յանձնարարէ։

482 65—150 ՊԱՐՏՈՒ ԺՈՊ

ԲԵՐԱՅԻ ԲԻՒՋԷՆ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ

ՄԷԹՐՕՓՕԼ ՊԱՆԴՈԿԻՆ ՏԱԿԸ

ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 256, 258 ԵՒ 260

Տն բէնութիւնս կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան թէ սոյն գարեջրատան մէջ կը գտնուին առաջին կարգի ըմպելիքներ, լաւ տեսակ պաղ նախաճաշներ ու ճշմարիտ Բիւզէն գարեջուրը։

489 24—52 Լ. ՔՐԷՄԷՐ

ՇԱՆԹԱՐԳԵԼ

ԷԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ

եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեքտրական գործիք

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ

Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն

1890ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ

Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՅԱՆՁՆԱՌՈՒ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔ

ՀԱՅՐԱՅԹԻՉՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

14 եւ 19, Չինիլի Պէյ խան, 14 եւ 19

Քիւրէճիլէր — Կալաթա

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունըեօթը տարուան և տասնըութ տարուան, բժիշկներուն կողմէ յանձնարարուած, ստամոքսի ու այլ և այլ տկարութեանց, անարիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաեւ նոր ապաքինած հիւանդներու համար։ Դիմել Օրթագիւղ՝ հանգուցեալ Մուսթաֆա Ցակօբ աղայի տանը՝ հայոց եկեղեցւոյն դէմ։ 261

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Իտլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Բօնիօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է Յունիս 29ին և ամսոյս 12ին հոս կ'սպասուի։

Ամերիկեան բուժում հիւանդութեանց

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Ելեկտրական—մագնիսական սարուածներ մանեէտօ—կալվանիք՝

Գլխացաւերու, յօդացաւերու, ջղացաւերու, կաթուածներու, ջղային տագնապներու, շնչահեղձութիւններու, հազերու, արիւներթութեանց, կանանց հիւանդութիւններու եայլն բուժման համար։ Հրաշալի արտաքուժական համաճարակներու. իր գործածութիւնը ծանօթ է և դիւրին, ազդեցութիւնը անհունապէս տեւական։

Գին 30 ղրուշ մէկ հոսանուտի

» 60 » երկու »

շղթայով մը։

Ընդհ. կեդրոնատեղի Տոքթ. Մաքրիի բով, Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, և ամեն դեղարաններու մէջ։ 551 9—36

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՇԷՐԱՅԹԻԼԻ

Այաֆրանկա էօն այագ մըխ աթէշ 90,000, պէհէր 1000 ատէտի 42 ղրշ. 20 փարա, ալաֆրանկա արգա այագ մըխ աթէշ 70,000, պէհէր 1000 ատէտի 37 ղրշ. 20 փարա, աթ մըխ աթէշ 60.000, պէհէր 1000 ատէտի 31 ղրշ., գըպէլիք մըխ աթէշ 20,000, պէհէր 1000 ատէտի 37 ղրշ. 20 փարա։

Նիզամիէ մուլթազ ֆապրիգասը իչին լիզըմը օլուպ մէվգըի մինագասայա գօնուլան պալաթէ մուհարրէր 4 գալէմ մըխ Ֆիյաթը մուրագգամլարը իլէ Թալիպի էօհ. տէսինտէ օլուպ հազիրանը րումինին 26րն. ճը չարշանպէհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն մինագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազամը ալի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 79 1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 մայիս 1896

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. Ոսկի		ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժնեգիր չվճարուած	5 500 000		Դրամագլուխ	11,000 000	
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	1,219 809	36	Պանքանօտք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	668,673	
» ի մասնաճիւղս	471 898	73	Վճարելի փոխանակագիրք	826,520	04
Գանձելի փոխանակագիրք	314 994	74	Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»		
Պետական արժեթուղթք	4 652 232	64	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—	7,610,962	84
Զանազան արժեթուղթք	1,258,043	19	«պահանջողք»	1,951,804	33
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պարտականք»	1,358,443	07	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	578,643	96
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	5,552,759	29	Պահեստք զանազանք	1,059,227	28
Փոխառութիւնք արժեթղթոց և վաճառաց վրայ	3,983 576	89	Վճարելի շահաբաժինք	6 081	76
Շինուած և շարժական գոյք	153,752	62	Զանազանք	933,565	34
Զանազանք	169,968	52			
	24,635,479	05		24,635,479	05

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց

Տնօրէն
ԿԻՒՍԹ. ՎՈՒԼՖԻՆԿ

Վասն Ընդհ. Տնօրէնի
Գ. Գ[illegible]

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 14,671,048
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 2,906,678

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,600
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 1,105,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև, երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վճարնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա՛ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՄՆՐՈՐԵԱՆ Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութ

1828
L'UNION
DE PARIS

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ, պահեստի դրամ և գանձերի ապահովագրինք ֆրանք	93	ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	» 16½	»
Ընկերութեան հիմնարկութենէն մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	» 194	»
1894 տարւոյն վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	»	15 ՄԻԼԻԱՐ

Ընկերութիւնը չափաւէտ և դիւրամատչելի պայմաններով թէ՛ ի Պոլիս և թէ՛ ի գաւառս կ'ապահովագրէ հրդեհի որևէ դէմ ամեն տեսակ վաճառք և վաճառատուներ, նոյնպէս գործարաններ և բնակութեան տուներ, կարասիներ, և ասոնց նմանող զանազան շէնքեր և ապրանքներ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մ. ՇԱՐԼ ՄԱԼԷ. Մալէ եղբարց դրամատունէն դրամատէր, Լիօնի երկաթուղւոյ ընկերութեան պատւոյ նախագահ, Թմ. Կայս. դրամատան և Բէժիի ընկերութեան նախագահ. Նախագահ։
Մ. ԱՏՕԼՖ ՎԻՐՆ. Վիրն և Ընկ. դրամատունէն, դրամատէր, Պանք տը Ֆրանսի վարիչ, Հիւսիսային երկաթուղւոյ Ընկերութեան, և Թմ. Կայս. դրամատան վարչական խորհրդոյ անդամ. Փոխ-նախագահ։
Մ. Մ. ՕՏԷՆԻՏ. Ս. Տէրվիլ, Գ. Ժէմմօն, Ժ. Մալքուա, Ա. Միռապօ, Ա. Թուրնէյսըն. Անդամք Վարչական Խորհրդոյ
Մ. ՇԱՐԼ ՌՕՊԷՐ. Տնօրէն հրդեհի ճիւղին։
Մ. ԱԼՊԷՐ ՖՕՌ. » կենաց ճիւղին։
Մ. ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ. Մասնաւոր Տնօրէն ի Կ. Պոլիս.

Ղալաթիա, Գարաքէօյ Նէնի-խան։
Ընկերութեան դրամատունն ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	ֆրանք 127	ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	» 15½	»
Ընկերութեան հիմնարկութենէն հետէ մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	» 72	»
1894 ի վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	» 258	»

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

1. Ուղղակի ի դէպ մահու վճարելի ապահովագրութիւն — Vie entiere
2. Խառն ապահովագրութիւն — Assurance mixte
3. Ժամանակաւոր ապահովագրութիւն — » à terme fixe
4. Գոմպինէ (Combinée) բառած ապահովագրութեան տեսակը որ մի միայն 20 և 25 տարիներու համար տեղի կ'ունենայ. ապահովագրութիւնը կատարուած օրէն ապահովագրեալ գումարին հաւանականութեամբ Ընկերութիւնը իւր դաշնագրին միջոցաւ (police d'assurance) ապահովագրութեան ներքեւ, շահաբաժինները կ'երաշխաւորէ, որով դաշնագրին լրացեալ պայմանաժամուն թէ ապահովագրեալ գումարը կը վճարէ և թէ երաշխաւորութեան ներքեւ առնուած և առաջուց որոշուած շահաբաժինները։

Իւնիօն Ընկերութեան 127 միլիոն դրամագլուխը և պահեստի դրամը, ապահովագրած 258 միլիոն ֆրանքի գումարին հաւանականութեամբ 50 առ % ը երաշխաւորուած ըլլալը ակներեւ է։

Թուրքիոյ Գլխաւոր քաղաքաց մէջ փոխ գործակալութեանց համար, պատուաւոր երաշխաւորութեամբ բարոյականի տէր անձինք կը փնտռուին։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ժանտարմա ալայլէսի իլէ Տէրսաատէթ ժանտարմա ալայըն մուզըգագի միւհիմմաթը զըրթաօիէնին թարիխը իհալէսէն իթիպարէն 1 սէնէ միւտտէթլէ իթմարնա միւթէահհիտ վէ թալիպ օլանլարըն չէհրը հայր բուվինին նիհայէթինէ գատար մագամը Սէրասքէրի մուհասէպաթ տայիրէսի չուպէի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 74 2—3

Պէյքոզ Տապպաղխանէսի իչիւն միւպայեա օլունմագ իգթէ մէվգըի միւնագասայա օլան 10,000 ատէտ Թուղլա գալըպ իսկէր կէօմլէկինին պէհէր պիր ատէտին 6 ղրշ. 8 փարայա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հավալէի թուվինին 27ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասայա իհրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիյի վիրիլէճէկինտէն իթաալինա թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 75 2—3

Կիրիտ Ֆիրգայի ասքէրիյէսի իսարէսի իչիւն մաճայինէ մէվգըի միւնագասայա վազ օլունան էրզագտան լաճըմ ազնամըն պէհէր գըյէսի 200, սապուն 190, ինճիրի պիրինճի 65, սատէ 520, ալգան 30, պէյլէ չէքէրի 150, ֆասուլյա 80, նոհուտ 60, սապուն 100, բադէմ 80, զէյթ 200, հաթայ 5, քէօմիւր 30, չայիր 40, սաման 25, քիրէճ 30 Պաթում կազը 70 փարա ֆիյաթլարը իլէ մաճայի թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իհալէ թէնզիլը ֆիյաթ իլէ էրզագը մէզքիւրէյի իթայա պուրաճա թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 76 2—3

Պէյքոզ Տապպաղխանէսի իչիւն միւպայեա օլունմագ իգթէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան 15,000 ատէտ Նըֆըր գաբուտու վէ Նըֆըր տիկէրի գըվըրճըգ գօյուն թալիմըն պիրապիր իգլէրինէ պէհէր ատէտի 3 ղրշ. ա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հավալէի թուվինին 27ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասայա իհրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիյի վիրիլէճէկինտէն իթաալինա վէ 29ընճը կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 77 2—3

ՆՈՐՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթեւեկներին ճանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մեկ սառած, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպի Պիրէոս, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպի Բաթումբօ, ([illegible]) Տիֆլիս, Սէլանիկ, [illegible] Տէտէ-Աղաճ), Տարտանէլ [illegible]

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա [illegible] ամեն հինգշաբթի, իրիկուան [illegible] շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէ-Աղաճ [illegible] Բաթումբօ) Սէլանիկէն, Տիֆլիս [illegible] [illegible] Բաթումբօ) ապրիլ [illegible] միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոսէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բոլոր տասը, ամեն տասնըհինգ օր, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլսէ պիտի մեկնի ուղղակի պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոս ճանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնըհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Իզմիր, Հռոդոս ([illegible]) Մէրսին (ուր պիտի ճանդիպի Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Տրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԷՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիրակնօրեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԲԱԹՈՒՄ-ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ ամեն չորեքշաբթի Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երեքշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Բաթում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնօրէնութիւն Եւրոպայի

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ՛զ'Իթալիէն. 1, 3, իր Լը Փէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուած է։

Ապահովագրեալներու վճ. 1 Միլիար	123,000000
1895ի տարեկան	
Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	198,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	651,000000
1896 յունուար 1	
Ասանք եւ անշարժ կալ. [illegible]	40,000000
Ծաւալեալ դրամագլուխ	121,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիար	141,000000

Տնօրէնութիւն [illegible]

Շահաբաժիններու բաշխումը եւ ապահովագրեալներու վերադարձումը՝ ի դէպ մահու։ Գոյամնագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն Թուրքիոյ
188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

COMP. RUSSE
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ.	24/6	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ.	25/7	Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ.	26/8	Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Սայիտ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ.	26/8	Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ.	27/9	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր.	28/10	Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, ճանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Յունիս 25/7, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի ճանդիպի Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ քաղաքներուն։ 263

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԻ Ա Ն և ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ [illegible]

Սիւրիական շոգենաւը Նովօրոսիսք պիտի մեկնի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում յուլիս 8ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Մինչեւ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի յուլիս 14ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւաստիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԵՊՈՒԼ
33 Մոմճեան փողոց Թ. 10

Արտօնատէր Ս. ՇԱՀԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՀԵՐՈՒ

ԺՈՐԺ Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ.

657-659 Բերա, Մեծ Փողոց [illegible] 657-659

Meubles
Etoffes
Literie
Tapisserie
Glaces
Articles de Luxe
etc.

Ժ. Փ. Ժ. Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ. արտասովոր մեծ վաճառատուն մը կազմակերպեցին՝ ամէն տեսակ կահերու՝ նստատեղներու, ծածկոցներու, սրահներու, աշխատութեան սենեակներու և այլն։ Անոնք, որք կուզեն խնայողութեամբ իրենց տունը կահաւորել, կրնան այցելել այդ մեծերանոցն և գիներուն վրայ տեղեկութիւն առնուլ։

ՃԱՇԱԿ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Վաճառատունը նաև ունի կահերու և կահաւորման գործարան մը, ամէն տեսակ յանձնարարութեանց համար, զորս կը գործադրէ երաշխաւորեալ տոկունութեամբ։ Կարճ միջոցի մէջ կը յանձնուին թէ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառաց համար։

L'ANCRE ԼԱՆՔՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ
1871էն ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Գ. Գ. Կոմս Էտմոն Ձիջի, կայս. եւ արք. Ներքին խորհրդական, նախագահ
» Ռոտոլֆ Լինսա, գեր. նախագահ
» Ժօզէֆ Լինսա, կայս. եւ արք. Ներքին խորհրդական
» Քօլօմաւ Նաթօ » »
» Անթուան Բրոբէշ տ'Օսթէն
Թէօտոր Բոնքէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարական Յանձնակ
Գ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ, կայս. արք. խորհրդական
Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թէփէպաշի Սրճարանի, տուն Սերաֆեոլլու, ԼԻՈՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
Գլխ. Գործակալ, ՄԻՀՐԴԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ կ. Պոլիս, Գօճաման Օղլու խան թիւ 7,
302

Պէտք պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափ ի

La
VELOUTINE
պատրաստուած ԲԻՍՄՈՒԹՈՎ
ձեռամբ
CHles FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՈՊԷՆ ԳԱԼԷՐԻԱՅ ՏԷՐԳԻ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

[illegible] Սիտնէյ Նօվիլ եւ Որդւոց գործարանին մէջ կը պատրաստուին [illegible]

Սիտնէյ Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին [illegible]

Այս գործարանը 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

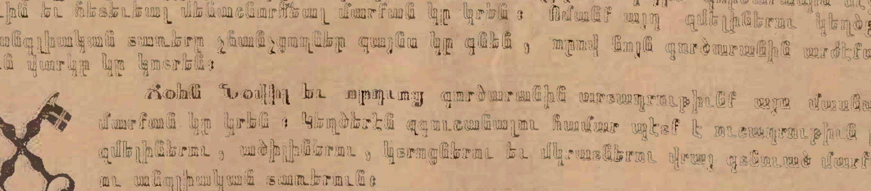

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան [illegible] գործարանին։

[illegible] Միլերի դրամարկղները [illegible]

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան [illegible]

[illegible] 183

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1896 Յունիս 1էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ [illegible]

Ժ. Վ.		Թ.
11 5	Ռ.Ա.Գ. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Գօյճ. Ռ.Հս. շոգ. ին կը ճաղորդակցի	39
12 —	Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Դրճպ. Թրպ. Ենք. ՍԹէՆ. Էմր. Ռ.Հ. պիտի ճաղորդակցի	45
1 —	Ենմ. Մզպ. Պէօք. Թրպ. Ենք. շոգ. ին հետ ճաղորդակցելով Պէշ.	40
12 50	Ենմ. Մէզ. Պէօյտ. Թրպ. Պէյզ. Բշպաճ. Զպգ. Գնլ. Ա.Հ. Գնտ. Պշկ. (Ա.Հ. շոգենաւուն հետ պիտի ճաղորդակցի) Ուրբ. ը Վն. Չն. Պէյ. Գզկ. պիտի ճանդիպի	38
2 —	Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. ՍԹ. Մրկ. Գօյճ. Ռ. Հ. Պէպ. Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի ճաղորդակցի	43
2 25	Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Բշպճ. Զպգլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտլ. Պշք. (Ա. Հ. շոգենաւուն հետ պիտի ճաղորդակցի) ուրբաթները քառորդ մը վերջը Վնք. Չնկ. Պէյլպ. Գզկճ.	39
3 —	Ա.Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Գօյճ. Ռ.Հ. շոգ. ին հետ կը ճաղորդակցի) Ուր. ները Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	44
4 15	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրք. Գօյ. Ռ.Հս. Պէպ. Պէպ. ի շոգենաւուն հետ կը ճաղորդակցի ուր. օրերը Արն. Գրչ. Օրթ.	45
5 45	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թպ. Պէյզ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Գյճ. Ռ.Հս. Պէպ. Արբ. Գրչ. Օրթ. Պշք.	32
7 05	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Ենք. Մրկ. Գնյճ. Ռ.Ա.Հս. Գնտլ. Պէպ. Արվ. Գրչ. Չնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք.	25
8 —	Ա.Ռ.Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Իսթ. Մրկ. Ռ.Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշք.	38
10 15	Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Միրկ. Ռ. Հս. Պէպ. Արն. Օրթ. Պէշկ. Ուր ները Պէյքօզ ալ պիտի ճանդիպի չորեքշաբթի օրերը Ա. Հ. ալ պի ճանդիպի	33

Եւրոպական Կամուրջ [illegible]

11 15	Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Գօյճ. Ռ.Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	21
1 35	Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Գօյճ. Ռ.Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	47

Պէպէքէն Կամուրջ [illegible]

11 15	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	33
11 45	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	21
12 10	Ռ.Հ. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշք.	20
12 50	Ռ.Հ. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշ.	28
12 10	Օրթ. էն ուղ. կամուրջ բացի Ուր. է	44
1 30	Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.	21
2 05	Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.	17
3 —	Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.	28
4 —	Ռ.Հս. Պպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշք. Գպչ. ուրբ. գառ	17
5 10	Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք. բացի ուրբաթէ	43
10 25	Պէյք. Արնվ. բացի ուրբաթէ	43

Ասիական եզերքէն Կամուրջ [illegible]

11 —	Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ.	28
11 15	Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա.Հս. Գնտ. Օրթ. (Ա.Հ. կը ճաղորդ.) Ուրբաթները Օրթ. էն զատ Վան. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ.	44
11 50	Պէպ. Ա.Հ. Գն. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. բացի ուրբաթէ	32
1 —	Ա.Հ. Գանդլ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.	33
12 —	Պէյզ. Բշպ. Ենք. Զպգլ. Գնլ. Գօյճ. Ռ.Ա.Հ. Գնդլ. Արն. Չնկ. Պէյզ. Օրթ. Գզկ. Գապչ.	25
1 20	Պէյք. Բշպճ. Զպգլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնդլ. Պշք. (Ա. Հ. պիտի ճաղորդակցի) ուրբաթ օրերը Վնք. Չնկ. Պէյլպ. Գզլ. Պշք.	38
1 50	Ա. Հ. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլպ. Գզկճ. Պէշ. բացի ուրբաթէ	32
1 05	Գզկ. Սկտ. բացի ուրբաթէ	42
2 45	Ա.Հ. Գտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք.	20
2 50	Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գնլճ. Ա.Հս. Գնտ. Պշք. (Ա.Հ. շոգ. ին կը ճաղորդ.) Ուր. ները քառորդ մը վերջը Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի ճանդիպի	39
3 40	Ա.Հ. Գնտլ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. բացի ուրբ. է	33
4 20	Պէյզ. Բշպ. Զպգլ. Գնլ. Ա.Հ. Գնդլ. Վան. պիտի ճաղորդակցի. ուրբաթ օրերը 5ին քառորդ մնացած մեկնելով Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի ճանդիպի	40
5 —	Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գուզ. Պշք. Ուրբաթ օրերը 5ը քառորդ անցած Ա. Հ. մեկնելով Գնդլ. ալ պիտի ճանդիպի	21
6 45	Պէյք. Ենք. Զպգլ. Գնլճ. Մրկ. Ռ.Ա.Հս. Գնդլ. Արն. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք. [illegible] օրերը Օրթ. Պշք. ճանդիպելէ զատ Իւսկիւտար ալ պիտի ճանդիպի	20
9 —	Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպգլ. Գնլ. Ա.Հ. Գնտլ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.	17
9 25	Գնտլ. Չնկլ. բացի ուրբաթէ	28
10 15	Պէյզ. Ենք. Գնլճ. Ա.Հ. Չնկ. Պէյլպ. Պշք. բացի ուրբաթէ	21
10 20	Ա.Հս. էն ուղ. կամուրջ ուր. օրերը 10 50ին Արնվ. Պէյլպ. Պշք.	41
10 40	Գուզկ, Գպ. բացի Ուր. է	42
11 —	Գզկ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	20
11 10	Վնք. էն » » » »	28
11 50	Գզկ. Իսկտ. բացի ուրբաթէ	42

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք [illegible]

12 45	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Ռ.Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. ուրբաթ օրերը Պէյքօզ ալ պիտի ճանդիպի	39
2 30	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ.Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյք Մզպ. Ենէն մահալլէ	45
3 25	Գապ. Պշք. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Գնտ. Ա.Ռ.Հս. Գնլ. Միրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.	25
4 —	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ռ.Հս. Գօյճ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.	32
4 20	Պէշ. Օրթ. Արվ. Պէպ. բացի ուրբաթ օրերէ	43
5 —	Գապ. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Արնվ. Գնտ. Ա.Ռ.Հս. Գնյճ. Բշպ. Պէյզ. Ենք.	20
6 —	Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ռ.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Գվք. Ներ	38
7 —	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արն. Գնտ. Ռ.Հս. Գօյճ. Գնլ. Ենք. Պէյք. Թրպ. Պէօյ.	17
8 30	Պշք. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Ռ. Հս. Միրկ. Ենիք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենէն մահալլէ	33
9 40	Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ենմ. գացող շոգենաւուն հետ պիտի ճաղորդակցի ուրբաթ օրերը 9.20ին մեկնելով Ռ.Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. նաւամատոյցներն ալ պիտի ճանդիպի	43
10 —	Ենք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. Ենմ. Ռ. Ա. Գվ. բացի ուրբաթէ	45
10 15	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպ. Ռ.Հս. Գօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.	40
10 55	Պէպ. Ռ.Հս. Գօյճ. Միրկ. ՍԹէՆ. Ենիք. Թրպ. Դրճպ. Պէօյք. Մէզ. Ենիմ.	38
11 30	Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. Ենք. Պէյզօզ գացող շոգենաւուն հետ պիտի ճաղորդակցի	43
11 40	Պէպ. Ռ.Հս. Գօյճ. Մրկ. ՍԹՆ Ենք.	21

Կամուրջէն Պէպէք [illegible]

12 10	Ուղղակի Ռ. Հիսար ուրբաթները Պշք.	28
2 05	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք	28
3 20	Ուղղակի Ռ. Հ. բացի ուրբաթէ	17
10 35	Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա.Ռ.Հս. Գօյճ. Գնլ. Զպգլ. Ենք. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուր. է	25
11 15	Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ռ.Հ. Գօյճ. Ենք.	17
11 45	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ. Ա. Հս.	20
12 15	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք.	33

Կամուրջէն Ասիական եզերք [illegible]

12 15	Կամուրջէն ուղղակի Պշք. Ա.Հ. բացի ուր. է	33
12 35	Պշք. Պէյլպ. Չնկ. Պէպէք	21
1 —	Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վնք. Գնտլ. Ա.Հ. Գնլճ. Զպգ. Բշպ. Պէյզօզ Մզպ. Ռ.Ա.Գվ.	44
1 10	Կամուրջէն ուղղակի Ա.Հ. բացի ուրբաթէ	32
1 50	Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Գնտլ. Ա.Հ.	20
2 50	Իսկ. Գզկ. Պէյլպ. Չնք. Վնք. Գնտլ. Ա.Հ. Գնլճ. Զպգլ. Բշպ. Պէյզօզ ուրբաթ օրերը Թրպ. Պէօյք. Մզպ.	40
2 50	Կամուրջէն ուղղակի Ա.Հ. բացի ուրբաթէ	32
4 25	Պէյլ. Չէնկ. Վնք. ուր. օրերը Պշք. քառորդ մը առաջ. Ա. Հ. ալ պիտի ճանդիպի	21
8 35	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Գնտ. Պէյզ. գացող շոգենաւուն հետ պիտի ճաղորդակցի ուրբաթ օրերը Ա.Հս. Գնլճ. Զպգլ. Բշպ. Պէյզ. Պէօյք. Մզպ.	28
9 —	Պշք. Իսկտլ. Ա.Հ. Գնլճ. Զպգլ. Բշպճ. Պէյզօզ բացի ուրբաթէ	21
9 30	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հս ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը	44
10 15	Իսկ, Գուզկ. բացի ուր. է	42
10 20	Պշք. Գնտ. Ա.Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ռ.Ա. Գավագներ	39
10 30	Պէշք. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. Ուրբ. ները 20 վրկն. վերջը Գզկ. Գնտ. Ա.Ռ.Հս. Գօյճ. Գնլճ. Ենք. Բշպ. Պէյզ.	28
10 40	Իսկտ. Գզկ. բացի ուրբաթէ	20
11 —	Գապ. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վնք. Գնտլ. Ա. Հիսար Պէպ. բացի ուրբաթէ	32
11 20	Գնտ. Ա.Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյզ. Ուրբ. օրերը Գզկ.	44
12 —	Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանք.	28

Ամէն ուրբաթ իրկ. ժամը 11ին Մէզարպուրնիէն շոգենաւ մը մեկնելով Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Եէնիքէօյ, Իսթինիէ, Ռ. Հիսար, Արնավուտքէօյ, Օրթաքէօյ, Պէշիքթաշ նաւամատոյցները ճանդիպելով Կամուրջ պիտի գայ։

Ամէն ուրբաթ իրիկունները ժամը 11ին քառորդ մնացած Մէզարպուրնիէն շոգենաւ մը մեկնելով Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Պէյքօզ, Բաշա Պաղչէ, Չուպուգլու, Գանտիլլի, Ա. Հիսար, Վանիքէօյ, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի, Գուզկունճուգ Իւսկիւտար նաւամատոյցները ճանդիպելով Կամուրջ պիտի գայ։